

DIAGNOZA PROBLEMU
PRZEMOCY DOMOWEJ
NA TERENIE GMINY
OŻARÓW MAZOWIECKI

Spis treści

1.	WPROWADZENIE	1
1.1	Cele i ogólne założenia badania	3
1.2	Problematyka badania	3
2.	METODOLOGIA BADANIA.....	5
2.1	Opis metody i próby badawczej	5
2.2	Narzędzia badawcze	6
3.	BADANIE MIESZKAŃCÓW GMINY OŻARÓW MAZOWIECKI.....	7
3.1	Struktura badanej próby	7
3.2	Postrzeganie wybranych problemów społecznych	11
3.3	Wiedza dotycząca zjawiska przemocy.....	12
3.4	Przemoc domowa z perspektywy mieszkańców Gminy Ożarów Mazowiecki	15
3.5	Przemoc rówieśnicza	21
3.6	Bezpieczeństwo w najbliższym otoczeniu	23
4.	BADANIE UCZNIÓW	34
4.1	Charakterystyka respondentów	34
4.2	Struktura rodziny	36
4.3	Problem przemocy z perspektywy uczniów	37
5.	WNIOSKI I REKOMENDACJE.....	50
5.1	Wnioski	51
5.1.1	Wnioski z badania mieszkańców Gminy Ożarów Mazowiecki	51
5.1.2	Wnioski z badania uczniów Gminy Ożarów Mazowiecki.....	53
5.2	Rekomendacje	55
5.2.1	Profilaktyka i Edukacja.....	56
5.2.2	Wsparcie i Interwencje.....	56
5.2.3	Aktywności społeczne.....	57

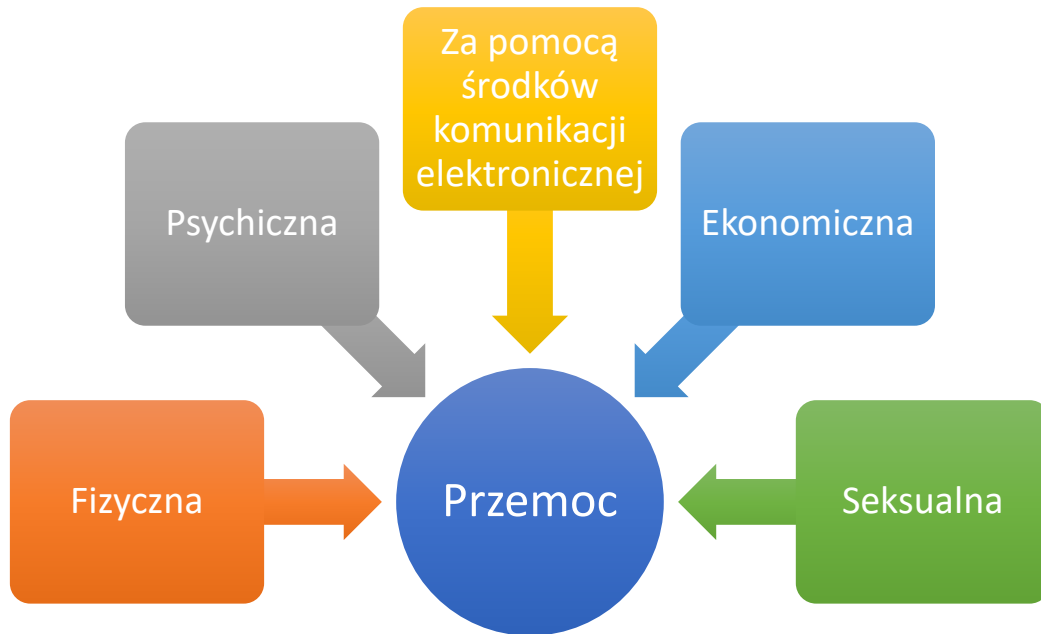
1. WPROWADZENIE

Przemoc jest jednym z problemów społecznych coraz częściej występującym w świecie współczesnym. Jest to intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, która wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody.

Może ona przyjmować różne formy:

- **Przemoc fizyczna** – celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub też groźba uszkodzenia ciała. Może ona przybierać postać m.in. popychania, szarpania, bicia. Jest to niezwykle niebezpieczna forma przemocy, gdyż najczęściej zostawia ona ślady w postaci obrażeń, które mogą doprowadzić nawet do śmierci osoby doznającej przemocy.
- **Przemoc psychiczna** – naruszanie godności osobistej. To m.in. powtarzające się poniżanie, ośmieszanie, manipulowanie, brak wsparcia, uwagi, wymagania i oczekiwania, którym nie można sprostać, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi. Jedną z form przemocy psychicznej jest nadopiekuńczość, przejawiająca się w dążeniu do ograniczenia samodzielności poszczególnych członków rodziny w różnych obszarach życia społecznego.
- **Przemoc seksualna** – zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych wbrew woli osoby doznającej przemocy. To m.in. zmuszanie do oglądania filmów pornograficznych, dotykanie wbrew woli w miejscach intymnych, zmuszanie do prostytucji lub zachowań seksualnych z udziałem osób trzecich.
- **Przemoc ekonomiczna** – nielożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych oraz ich sprzedawanie itp.
- **Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej** – jest to m.in: wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają.
- **Inne rodzaje przemocy** - zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie

bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych

Analizując **czynniki powodujące zachowania przemocowe**, należy wziąć pod uwagę przede wszystkim ich trzy główne kategorie¹:

- **Czynniki biologiczne** – to między innymi: wysoki poziom testosteronu, zaburzenia hormonalne, zaburzenia w ośrodkowym układzie nerwowym, zaburzenia chromosomowe,
- **Czynniki psychologiczne** – negatywne doświadczenia z okresu dzieciństwa, cechy osobowości agresywno – impulsywnej, stres, nieudane relacje partnerskie i rodzinne, uzależnienia, niedojrzałość, patologia postaw rodzicielskich,
- **Czynniki kulturowe** – np. kultura patriarchalna, media (telewizja, gry, Internet).

---

¹ Z. Lew-Starowicz, „Przemoc seksualna”, Agencja Wydawnicza Jacka Santorskiego.

1.1 Cele i ogólne założenia badania

Niniejsza diagnoza realizowana na zlecenie Gminy Ożarów Mazowiecki ma na celu ukazanie skali problemu przemocy na terenie gminy. Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- zidentyfikowania problemu przemocy wśród różnych grup,
- zidentyfikowania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą domową,
- zidentyfikowania skutków występujących problemów,
- wskazanie celów strategicznych, szczegółowych oraz kierunków działań,
- pokazanie rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

1.2 Problematyka badania

Zakres prac badawczych odnosił się do zdiagnozowania następujących problemów:

- ✓ **Przemocy domowej** - w polskim porządku prawnym charakterystykę i definicję zjawiska przemocy domowej zawiera Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. „O przeciwdziałaniu przemocy domowej”². Wskazano w niej, iż przez przemoc domową należy rozumieć jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej”. Podobną charakterystykę tego zjawiska zawarto w Kodeksie Karnym (art. 207 K.K.), w którym istnieje pojęcie „znęcania się” fizycznego lub psychicznego nad osobą najbliższą lub nad „inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny”³. Charakterystyczną cechą przemocy domowej jest wykorzystanie przez osoby stosujące przemoc, posiadanej siły i dominacji nad innymi członkami rodziny, w celu podporządkowania ich i zmuszenia do określonych zachowań. Z tego powodu

---

² Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. „O przeciwdziałaniu przemocy domowej”, (t. j. Dz. U.2024 poz. 424).

³ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks Karny (t. j Dz. U. 2024 poz. 17, artykuł 207, paragraf 1 i 1a).

osobami doznającymi przemocy są najczęściej osoby, które w strukturze danej rodziny są zależne od swych opiekunów lub bliskich.

Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że:

- Jest intencjonalna, tzn. jest zamierzonym, celowym działaniem człowieka,
  - Jest nakierowana na kontrolowanie i podporządkowanie osoby doznającej przemocy,
  - Odbywa się w warunkach nierównowagi sił – osoba stosująca przemoc ma i wykorzystuje przewagę nad osobą doznającą przemocy,
  - Prowadzi do naruszenia podstawowych praw i wolności osoby doznającej przemocy.
- ✓ **Przemocy rówieśniczej (agresja i przemoc w szkole)** - „wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w wolność osobistą jednostek lub przyczyniające się do fizycznej, a także psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji”⁴. Coraz powszechniejszym rodzajem agresji rówieśniczej jest dręczenie jednych uczniów przez drugich, które często ma miejsce także w środowisku wirtualnym (cyberprzemoc). Przemoc rówieśnicza może przybierać formę przemocy bezpośredniej oraz pośredniej. Osobą, która stosuje przemoc rówieśniczą może być pojedyncza osoba lub grupa.

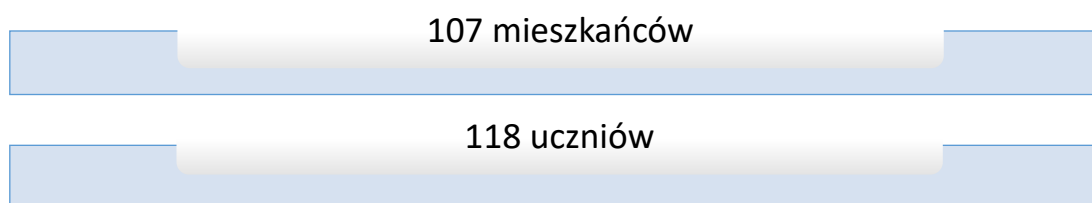
---

⁴ I. Pospieszyl, „ Patologie społeczne”, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.

2. METODOLOGIA BADANIA

2.1 Opis metody i próby badawczej

Główny cel badania stanowiło zdiagnozowanie skali problemu przemocy na terenie Gminy Ożarów Mazowiecki. Obszary dotyczące ogólnej wiedzy, a także opinii mieszkańców oraz uczniów i ich doświadczeń osobistych oraz postrzegania zjawiska przemocy w najbliższym otoczeniu zostały przeanalizowane za pomocą badania ankietowego, przeprowadzonego na próbie badawczej, która została przedstawiona poniżej:

Rysunek 1. Schemat próby badawczej.

Istotą badania było poznanie opinii oraz postaw względem problemu przemocowego oraz oszacowanie skali zjawiska. W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie badań wśród mieszkańców oraz uczniów. W badaniach zastosowano triangulację technik badawczych. Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań. Wiązała się z tym przede wszystkim triangulacja źródeł danych, polegająca na zastosowaniu kilku technik analitycznych.

Diagnozę zjawiska przemocy na terenie Gminy Ożarów Mazowiecki rozpoczęto od przeprowadzenia badań wśród mieszkańców oraz uczniów. Zostały one wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pomocą metody CAWI (badanie ankietowe za pomocą ankiety internetowej).

2.2 Narzędzia badawcze

Kwestionariusz ankiety opracowanej na potrzeby niniejszej diagnozy można podzielić na 3 części:

- 1. Część adresowo-tytułową** - została umieszczona na pierwszej stronie ankiety, gdzie wyszczególnione są takie kwestie jak: nazwa ośrodka badawczego, tytuł kwestionariusza oraz szczegółowe instrukcje dla respondenta.
- 2. Część merytoryczną** - zawarte są w niej pytania dotyczące badanych zagadnień.
- 3. Część metryczkową** - zawarte są w niej dane dotyczące respondenta. Są to np. płeć, wykształcenie, stan cywilny, przedział wiekowy lub miejsce zamieszkania. Informacje te pozwalają na korelacje z innymi pytaniami zawartymi w ankiecie.

Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych miał podobną konstrukcję niezależnie od badanej grupy. Składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. Ze względu na specyfikę poszczególnych grup dokonano spersonalizowania pytań, dostosowując ich charakter do profilu respondenta. Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy.

Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 1%).

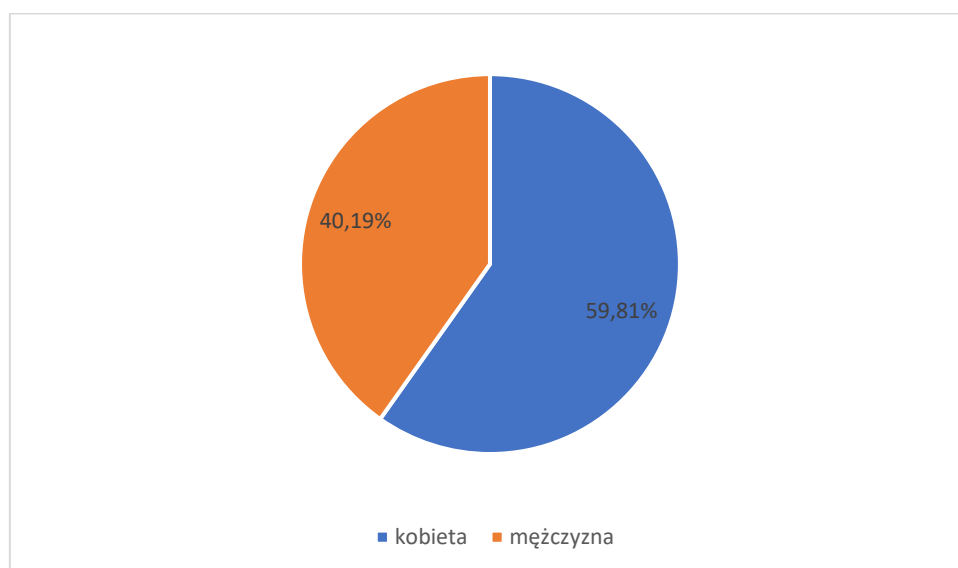

3. BADANIE MIESZKAŃCÓW GMINY OŻARÓW MAZOWIECKI

Przeprowadzone wśród mieszkańców badania ankietowe dotyczyły przede wszystkim ich ogólnej wiedzy i opinii na temat zjawiska przemocy oraz spostrzeżeń wpływających z obserwacji najbliższego otoczenia.

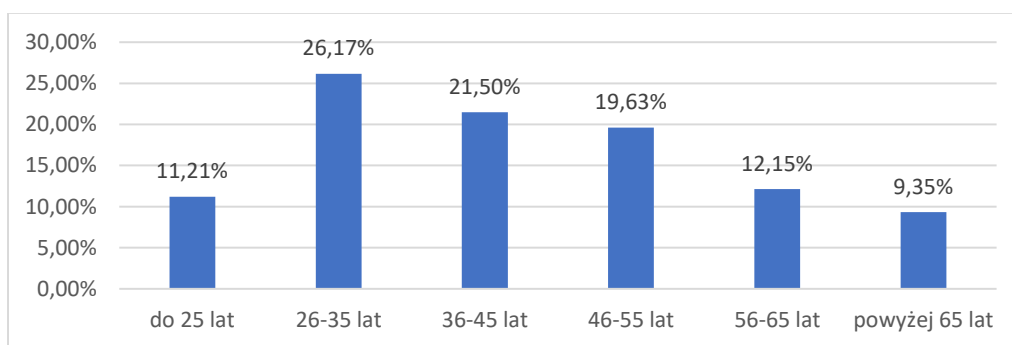
3.1 Struktura badanej próby

W badaniu diagnozującym problem przemocy na terenie Gminy Ożarów Mazowiecki wzięło udział 107 mieszkańców. 59,81% badanej próby stanowiły kobiety, zaś 40,19% mężczyźni.

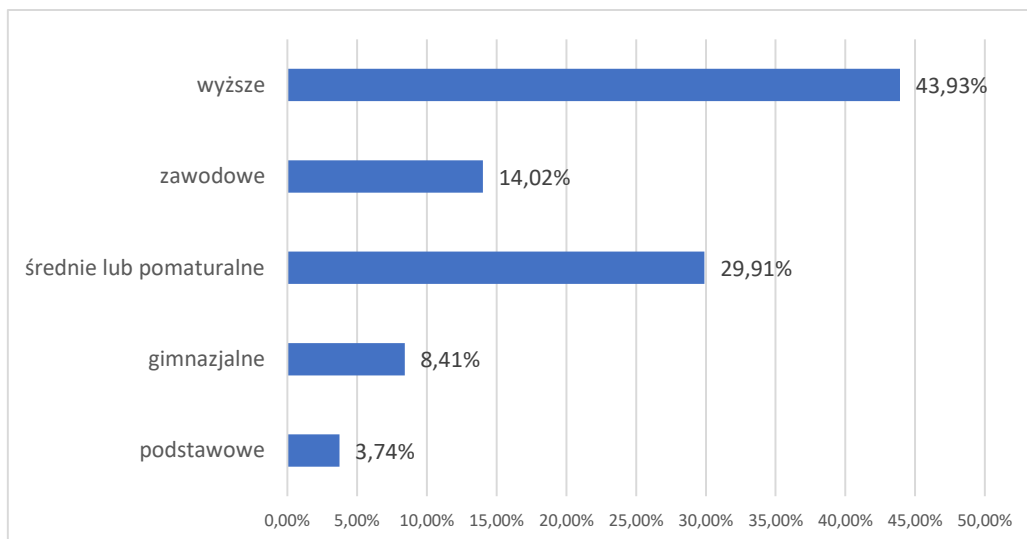
Wykres 1 Płeć.

Analiza odpowiedzi mieszkańców ukazuje, że największą grupą wiekową w badanej populacji są osoby w wieku od 26 do 35 lat, których udział wynosi 26,17%. Następnie, grupa osób w wieku od 36 do 45 lat stanowi 21,50% badanych, podczas gdy osoby w wieku od 46 do 55 lat reprezentują 19,63% populacji. Młodsze grupy wiekowe, czyli osoby do 25 lat oraz od 56 do 65 lat, stanowią odpowiednio 11,21% i 12,15% badanej społeczności. Natomiast osoby w wieku powyżej 65 lat, chociaż stanowią mniejszą część populacji, nadal mają znaczący udział, wynoszący 9,35%.

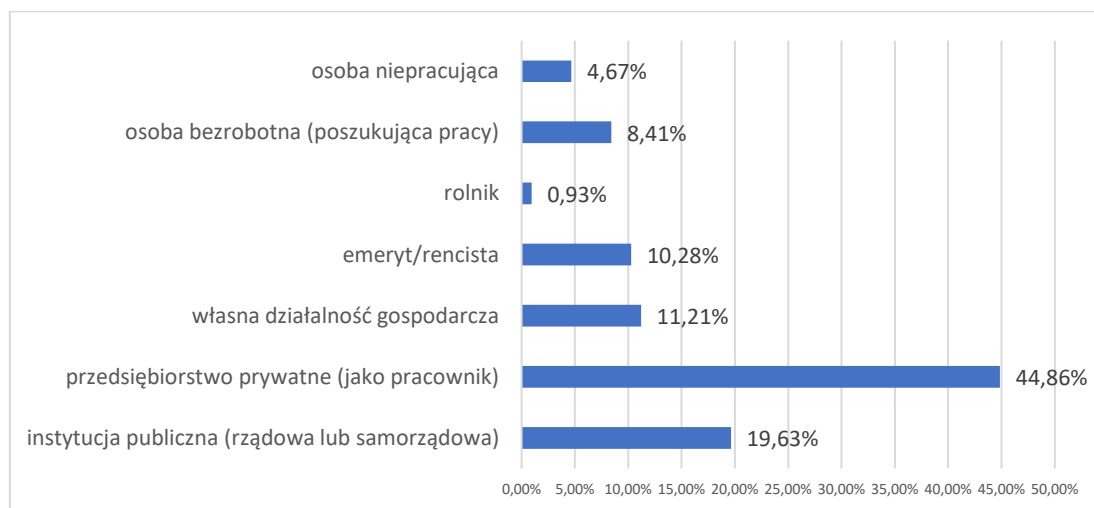
Wykres 2 Wiek.

Najliczniejszą grupą są osoby posiadające wyższe wykształcenie, stanowiące 43,93% społeczności. Na drugim miejscu znajdują się osoby z wykształceniem średnim lub pomaturalnym, które stanowią 29,91% badanych. Osoby posiadające wykształcenie zawodowe stanowią 14,02% badanej grupy, a te z wykształceniem gimnazjalnym 8,41%. Natomiast grupa osób z wykształceniem podstawowym jest najmniejsza, reprezentując zaledwie 3,74% badanych.

Wykres 3 Wykształcenie.

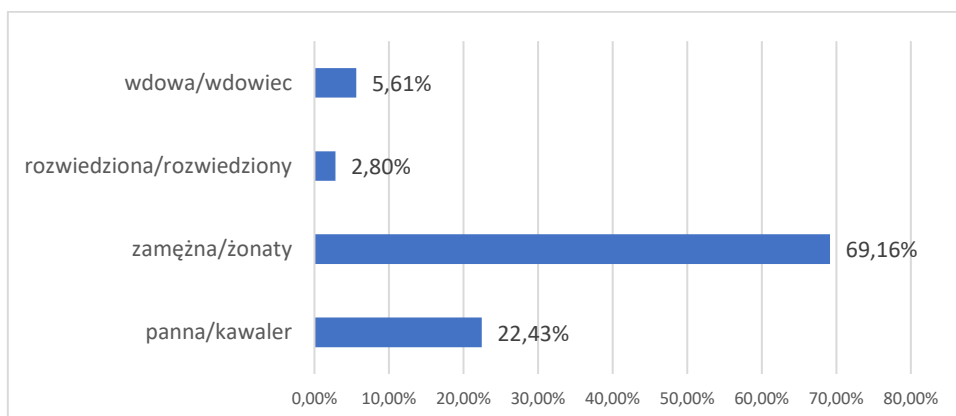
W kontekście miejsca pracy mieszkańców, największą grupę stanowią pracownicy przedsiębiorstw prywatnych, reprezentujący 44,86% społeczności. Następnie, pracownicy instytucji publicznych (rządowych lub samorządowych) zajmują 19,63% badanych. Osoby prowadzące własną działalność gospodarczą stanowią 11,21% badanej grupy, podczas gdy emeryci i renciści reprezentują 10,28%. Natomiast osoby bezrobotne, aktywnie poszukujące pracy, stanowią 8,41%, osoby obecnie niepracujące to 4,67% badanych, a rolnicy 0,93% badanych.

Wykres 4 Miejsce zatrudnienia.

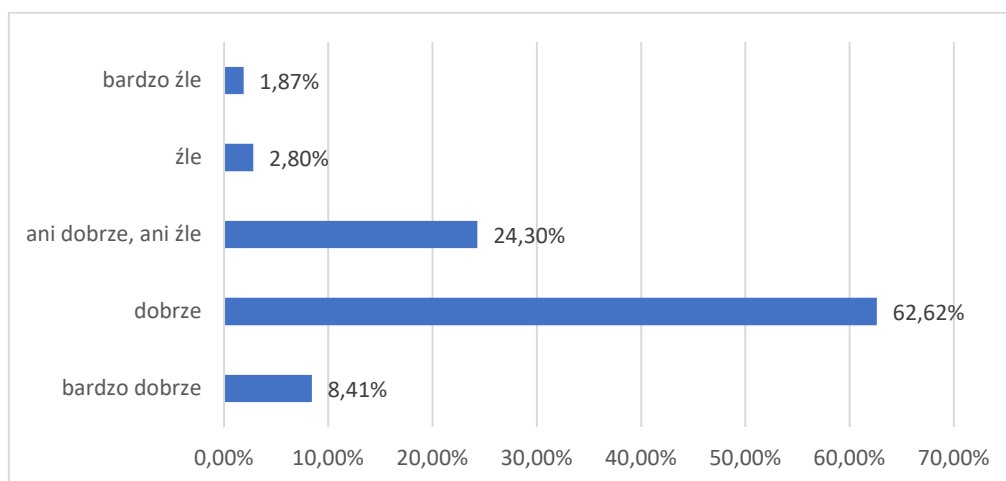
Analiza danych dotyczących stanu cywilnego mieszkańców, zebranych w ramach diagnozy społecznej, ilustruje różnorodność sytuacji rodzinnych w badanej populacji. Największą grupę stanowią osoby zamężne lub żonate, reprezentując 69,16% społeczności. Panny lub

kawalerowie stanowią 22,43% badanych, grupa osób rozwiedzionych to 2,80% badanych, a wdowy i wdowcy stanowią 5,61% społeczności.

Wykres 5 Stan cywilny.

Wyniki diagnozy społecznej wskazują, że większość respondentów ocenia swoją sytuację materialną pozytywnie. Aż 62,62% osób uznało, że ich sytuacja materialna jest dobra, a dodatkowe 8,41% opisało ją jako bardzo dobrą. Ponadto, 24,30% respondentów stwierdziło, że ich sytuacja finansowa jest ani dobra, ani zła. Jednakże, łącznie 4,67% osób oceniło swoją sytuację jako negatywną, z czego 2,80% uznało ją za źle, a 1,87% za bardzo źle. Te wyniki sugerują, że większość badanych czuje się zadowolona z własnej sytuacji materialnej, jednak istnieje także mniejsza grupa osób, które mogą wymagać dodatkowego wsparcia finansowego lub społecznego.

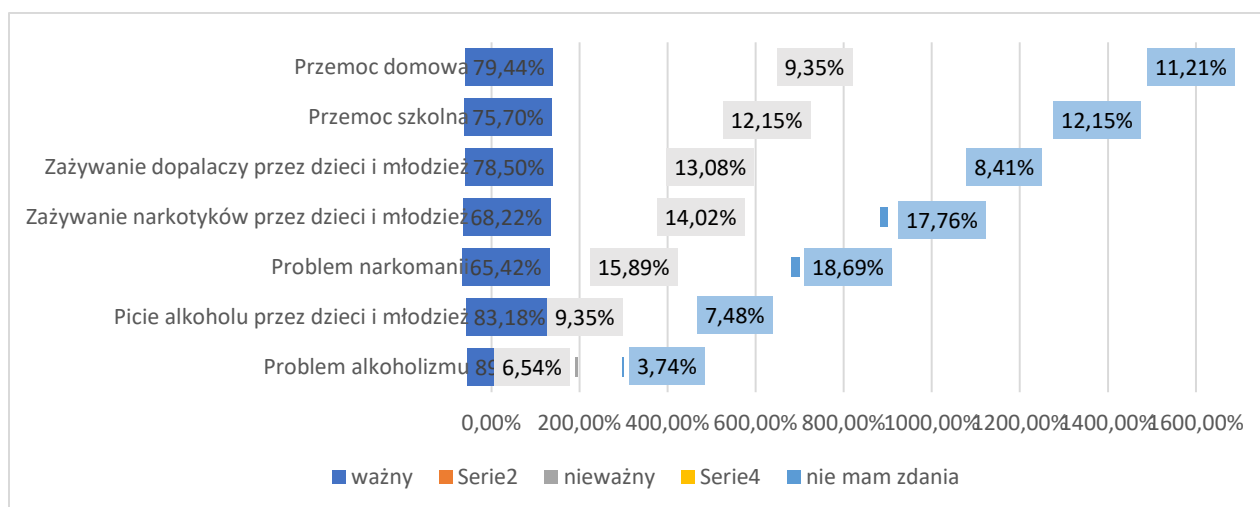
Wykres 6 Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?

3.2 Postrzeganie wybranych problemów społecznych

Respondenci mieli ustosunkować się do wybranych kwestii poprzez ocenę ich ważności. W ankiecie wyjaśniono, że problem ważny istnieje i wymaga wzmoczonych działań ze strony odpowiednich instytucji, problem nieważny nie wymaga podejmowania działań.

- Problem alkoholizmu: 89,72% respondentów uważa, że jest to ważny problem, wymagający wzmoczonych działań. Tylko 6,54% respondentów uważałoby go za nieważny.
- Picie alkoholu przez dzieci i młodzież: 83,18% respondentów uważa, że jest to ważny problem. Jednakże, 9,35% respondentów uważa, że jest nieważny.
- Problem narkomanii: 65,42% respondentów uważa, że jest to ważny problem, ale niższy od alkoholizmu. Jednak 15,89% respondentów uważa go za nieważny.
- Zażywanie narkotyków przez dzieci i młodzież: Podobnie jak w przypadku narkomanii ogólnej, 68,22% respondentów uważa, że jest to ważny problem. Jednak 14,02% respondentów uważa go za nieważny.
- Zażywanie dopalaczy przez dzieci i młodzież: 78,50% respondentów uważa, że jest to ważny problem, ale niewiele osób (8,41%) uważa go za nieważny.
- Przemoc szkolna: 75,70% respondentów uważa, że jest to ważny problem, wymagający działania. Jednak 12,15% respondentów uważa go za nieważny.

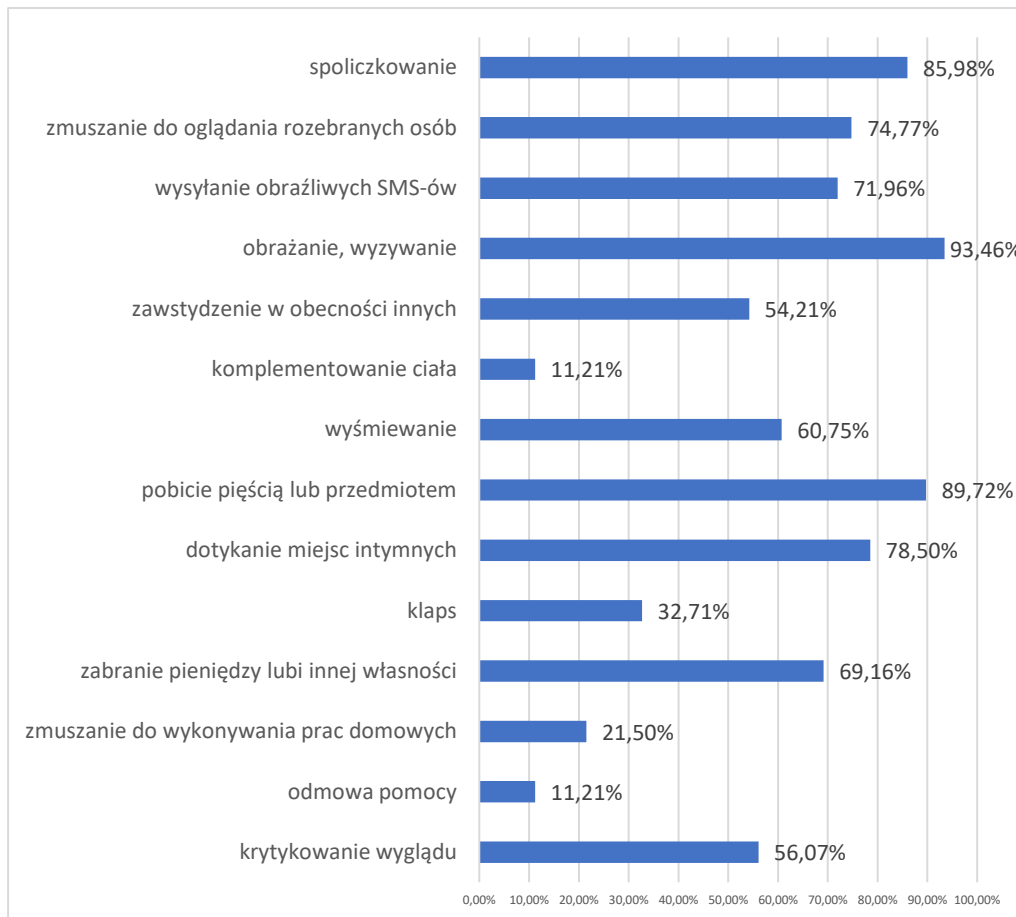
- Przemoc domowa: 79,44% respondentów uważa, że jest to ważny problem. Jednak, podobnie jak w przypadku przemocy szkolnej, 11,21% respondentów uważa go za nieważny.

Wykres 7 Jak ocenia Pan/i istotność wymienionych problemów społecznych w swoim miejscu zamieszkania? Problem ważny istnieje i wymaga wzmoczonych działań ze strony odpowiednich instytucji, problem nieważny nie istnieje i nie wymaga podejmowania działań

3.3 Wiedza dotycząca zjawiska przemocy

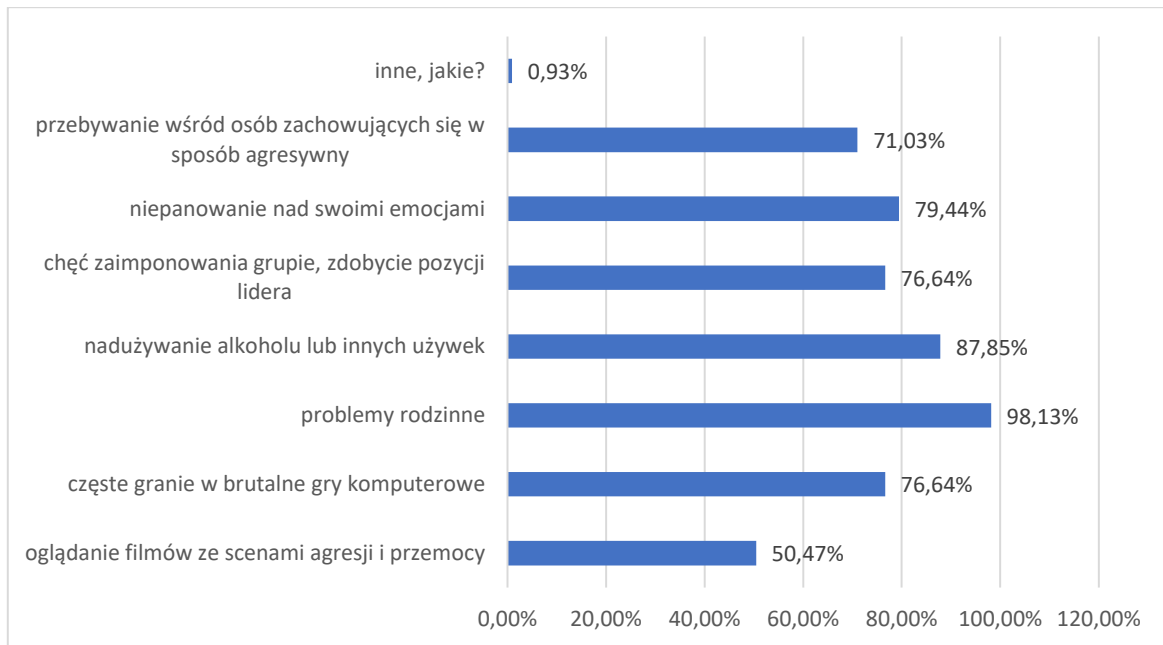
Mieszkańców poproszono, aby wskazali te sytuacje, które ich zdaniem można nazwać aktem przemocy. Najbardziej powszechnie uznawanymi za akty przemocy są: obrażanie i wyzywanie, z czym zgadza się 93,46% respondentów oraz pobicie pięścią lub przedmiotem, które uznało za akt przemocy 89,72% uczestników badania. Następnie, wysoki odsetek respondentów uważa dotykanie miejsc intymnych za akt przemocy (78,50%). W kolejności, większość respondentów zgadza się z klasyfikacją zabrania pieniędzy lub innej własności jako akt przemocy (69,16%), a także z wysyłaniem obraźliwych SMS-ów (71,96%) oraz zmuszaniem do oglądania rozebranych osób (74,77%). Mniejszy odsetek respondentów uznaje za akty przemocy takie zachowania jak spoliczkowanie (85,98%) oraz krytykowanie wyglądu (56,07%). Zawstydenie w obecności innych zostało sklasyfikowane jako akt przemocy przez 54,21% respondentów, podczas gdy odmowa pomocy i komplementowanie ciała uzyskały mniejsze poparcie, kolejno 11,21% i 11,21%.

Wykres 8 Które z wymienionych sytuacji są Pana/i zdaniem aktem przemocy? Możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi.

Najczęściej wskazywaną przyczyną jest problematyka rodzinna, którą 98,13% respondentów uznaje za istotny czynnik przyczyniający się do przemocy. Nadużywanie alkoholu lub innych używek zostało wskazane przez 87,85% respondentów jako czynnik mogący prowadzić do przemocy, co podkreśla potrzebę walki z uzależnieniami. Częste granie w brutalne gry komputerowe jest kolejnym czynnikiem uznawanym za przyczynę przemocy, zgadza się z tym aż 76,64% uczestników badania. Podobnie, wysoki odsetek respondentów, także 76,64%, wskazuje na chęć zaimponowania grupie i zdobycie pozycji lidera jako czynniki prowadzące do przemocy, co sugeruje rolę presji grupowej w zachowaniach agresywnych. Niepanowanie nad swoimi emocjami zostało uznane za przyczynę przemocy przez 79,44% respondentów, a przebywanie wśród osób zachowujących się w sposób agresywny zostało wskazane przez 71,03% respondentów jako czynnik wpływający na występowanie przemocy, sugerując wpływ środowiska społecznego na zachowania jednostki. Natomiast oglądanie filmów ze scenami agresji i przemocy zostało uznane za przyczynę przemocy przez 50,47% respondentów, co sugeruje potencjalny wpływ mediów audiowizualnych na kształtowanie zachowań

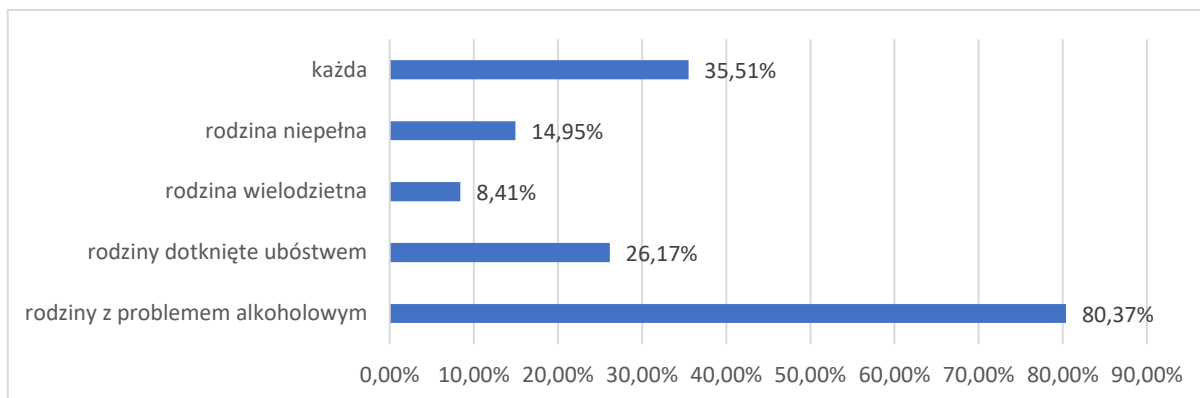
agresywnych. Dodatkowo w odpowiedzi „inne, jakie?” (0,93%) napisano: „doznawanie przemocy, brak umiejętności radzenia sobie ze stresem, przemocowe wzorce w rodzinie pochodzenia, nierówności społeczne, zaburzenia psychiczne, kulturowa akceptacja przemocy jako metody rozwiązywania konfliktów”.

Wykres 9 Jakie mogą być Pana/i zdaniem przyczyny przemocy? Możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi.

Według oceny badanych, rodziny najbardziej zagrożone zjawiskiem przemocy domowej to te z problemem alkoholowym. Wskazało to aż 80,37% respondentów, co sugeruje, że nadużywanie alkoholu może istotnie zwiększać ryzyko wystąpienia przemocy domowej. Jednakże, także znaczny odsetek respondentów (35,51%) uważa, że każda rodzina może być narażona na to zjawisko. Rodziny dotknięte ubóstwem zostały również uznane za zagrożone, choć przez mniejszy odsetek respondentów (26,17%). Natomiast rodziny wielodzietne i niepełne zostały wskazane jako mniej narażone na przemoc domową, z odpowiednio 8,41% i 14,95% poparciem.

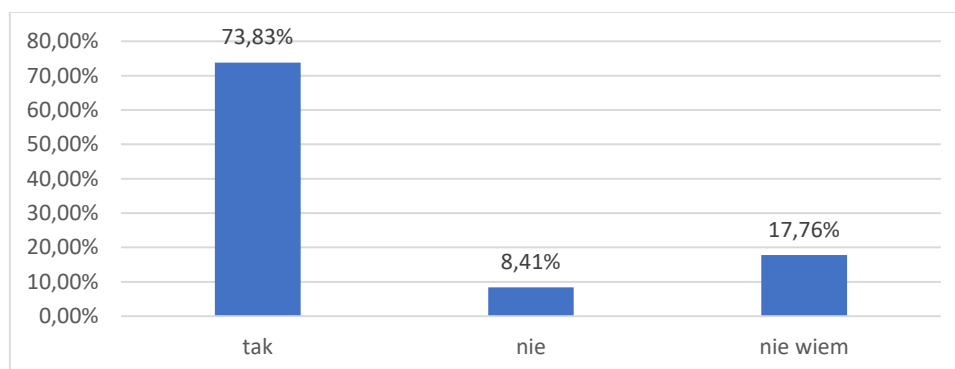

Wykres 10 Które, Pana/i zdaniem rodziny są najbardziej zagrożone zjawiskiem przemocy domowej?

3.4 Przemoc domowa z perspektywy mieszkańców Gminy Ożarów Mazowiecki

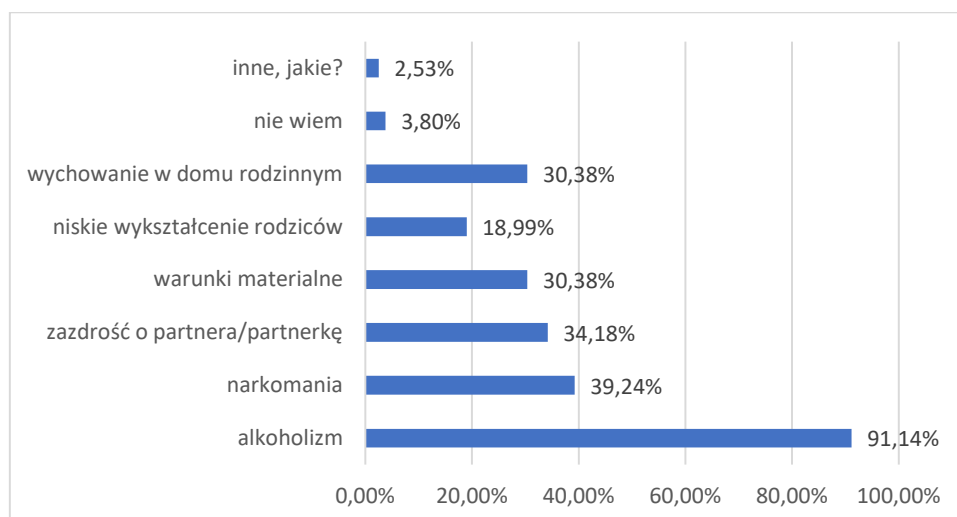
Zdaniem 73,83% mieszkańców zjawisko przemocy domowej występuje i jest obecne w społeczności, co wskazuje na to, że problem przemocy domowej jest powszechnie rozpoznawany i uważany za istniejący. Jednak warto również zauważyć, że 17,76% respondentów wybrało odpowiedź „nie wiem”, a 8,41% wskazało na odpowiedź „nie”.

Wykres 11 Jak Pan/i sądzi, czy w Pana/i miejscowości występuje zjawisko przemocy domowej?

Według respondentów, bezpośredni wpływ na przemoc domową w ich miejscowości mają różnorodne czynniki. Według badanych, przemoc domowa w miejscowości jest głównie spowodowana przez alkoholizm, co wskazało aż 91,14% respondentów. Nadużywanie alkoholu wydaje się być kluczowym czynnikiem ryzyka dla występowania przemocy domowej. Ponadto, 39,24% respondentów uważa, że narkomania również ma bezpośredni wpływ na to zjawisko, sugerując, że uzależnienia mogą być czynnikiem ryzyka dla przemocy domowej. Zazdrość o partnera lub partnerkę została również uznana za czynnik mający wpływ na przemoc domową przez 34,18% respondentów. Warunki materialne oraz wychowanie

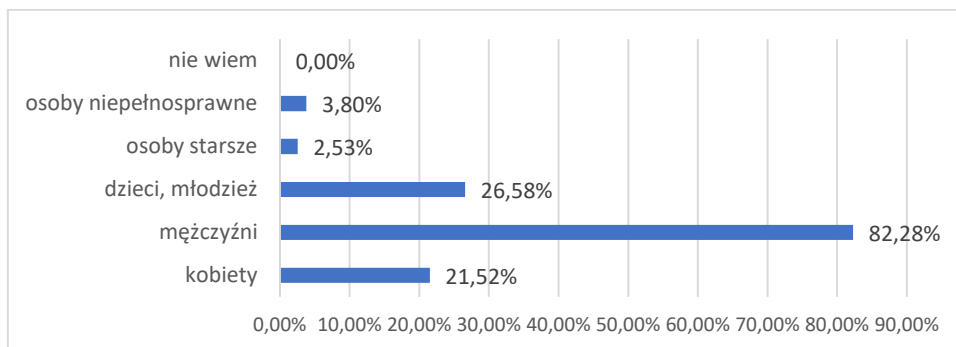
w domu rodzinnym zostały wskazane przez odpowiednio 30,38% respondentów, co sugeruje, że bieda i negatywne doświadczenia rodzinne również mogą sprzyjać przemocy domowej. Natomiast niskie wykształcenie rodziców zostało uznane za mniej istotny czynnik, z poparciem na poziomie 18,99% respondentów. Tylko niewielki odsetek respondentów (3,80%) zadeklarował, że nie wie, co ma bezpośredni wpływ na przemoc domową w ich miejscowości. Dodatkowo w odpowiedzi „inne, jakie?” (2,53%) napisano: „Problemy z kontrolą emocji. Brak umiejętności radzenia sobie ze stresem. Problemy z uzależnieniami. Zaburzenia psychiczne. Wzorce przemocowe w rodzinie pochodzenia. Nierówności społeczne. Kulturowe akceptowanie przemocy jako sposobu rozwiązywania konfliktów”, a także „Każdy przypadek przemocy jest inny i nie ma jednego czynnika, który zawsze determinuje agresję. Ktoś nadużywający narkotyków może być agresywny a ktoś inny może wszystkich kochać i nie robić krzywdy”.

Wykres 12 Co według Pana/i ma bezpośredni wpływ na przemoc domową w Pana/i miejscowości? Można wybrać kilka odpowiedzi.

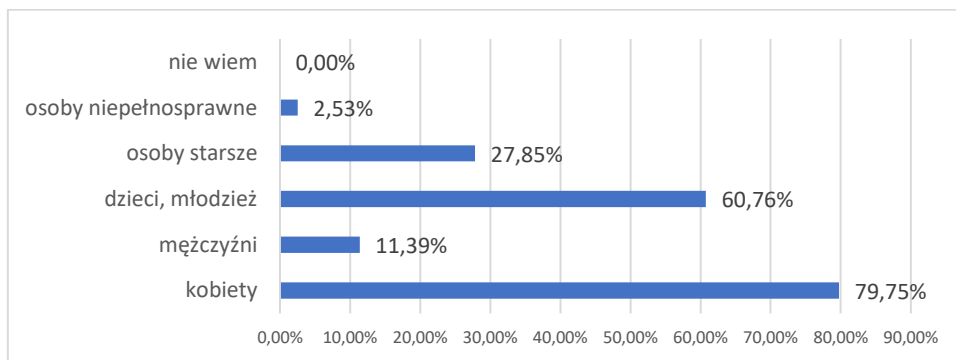
Zdaniem respondentów, najczęściej sprawcami przemocy domowej są mężczyźni, z czym zgadza się aż 82,28% respondentów. Mimo że zjawisko przemocy domowej może mieć różnorodne źródła i sprawców, to mężczyźni częściej są postrzegani jako osoby odpowiedzialne za to przestępstwo. Dzieci i młodzież zostały uznane za osoby stosujące przemoc domową przez 26,58% respondentów, co podkreśla złożoność tego problemu. Kobiety zostały wskazane jako osoby stosujące przemoc domową przez 21,52% respondentów, co sugeruje, że również mogą być zaangażowane w to zjawisko, chociaż w mniejszym stopniu. Osoby starsze oraz osoby

niepełnosprawne zostały wskazane jako rzadziej stosujące przemoc domową, z odpowiednio 2,53% i 3,80% poparciem.

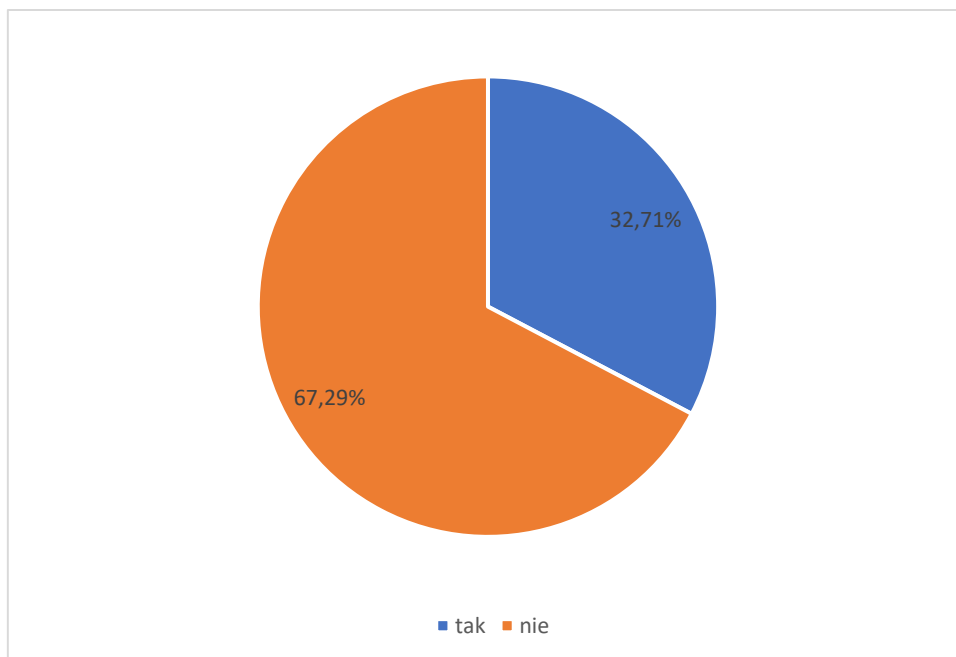
Wykres 13 Kto według Pana/i jest najczęściej osobą stosującą przemoc domową w Pana/i miejscowości?

W opinii mieszkańców osobami, które najczęściej doznają przemocy domowej w rodzinie są kobiety, zgodnie z poglądem aż 79,75% respondentów. Dzieci i młodzież także są często doświadczającymi przemocy domowej, co wskazało 60,76% respondentów. Osoby starsze zostały wskazane jako kolejna grupa narażona na przemoc domową przez 27,85% respondentów. Natomiast mężczyźni oraz osoby niepełnosprawne zostały wskazane odpowiednio przez 11,39% i 2,53% ankietowanych.

Wykres 14 Kto według Pana/i jest najczęściej osobą doznającą przemocy domowej w Pana/i miejscowości?

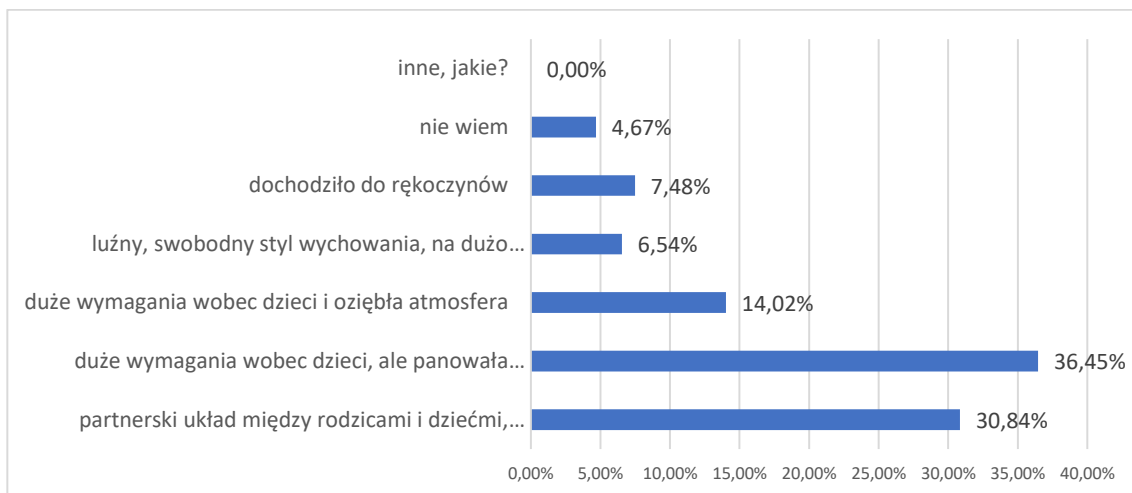
Mieszkańcy zostali zapytani, czy znają w swoim otoczeniu osobę, która doznaje przemocy domowej. Ponad połowa, a konkretnie 67,29% respondentów, odpowiedziała „nie”, co oznacza, że w ich otoczeniu osoby, które doznają przemocy domowej nie są obecne. Z drugiej strony, 32,71% ankietowanych odpowiedziało „tak”, co wskazuje, że znają osoby w swoim najbliższym otoczeniu, które doświadczają przemocy.

Wykres 15 Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu kto jest osobą doznającą przemocy w swoim domu?

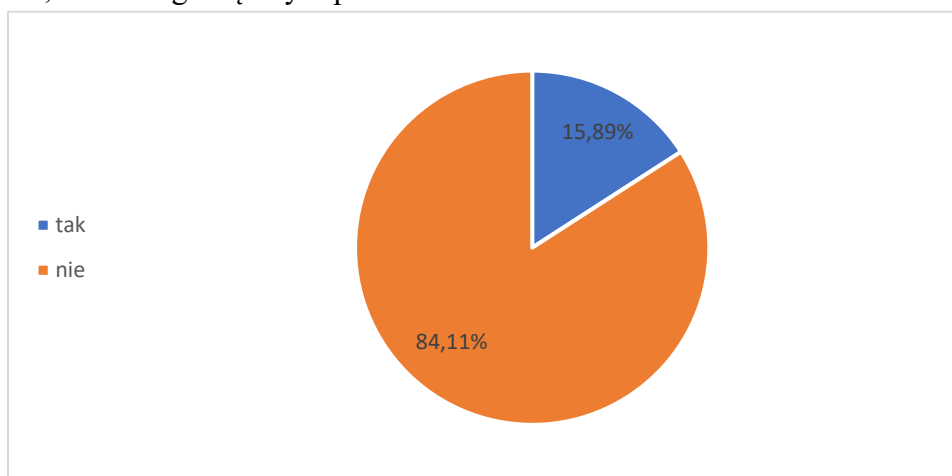
W odpowiedzi na pytanie dotyczące relacji i klimatu wychowania w domu rodzinnym, Najwięcej, bo 36,45% respondentów wskazało, że relacje charakteryzowały się dużymi wymaganiami wobec dzieci, ale przy jednoczesnej serdecznej atmosferze. Partnerski układ między rodzicami, a dziećmi oraz życzliwa atmosfera były obecne w 30,84% domów. W 14,02% domów panowały duże wymagania wobec dzieci i atmosfera była oziębła. Niestety, w 7,48% przypadków dochodziło do rękoczynów. Luźny, swobodny styl wychowania,

w którym na dużo pozwalano, występował w 6,54% rodzin. Natomiast 4,67% respondentów nie miało jasnej opinii na temat klimatu wychowania w swoim domu rodzinnym.

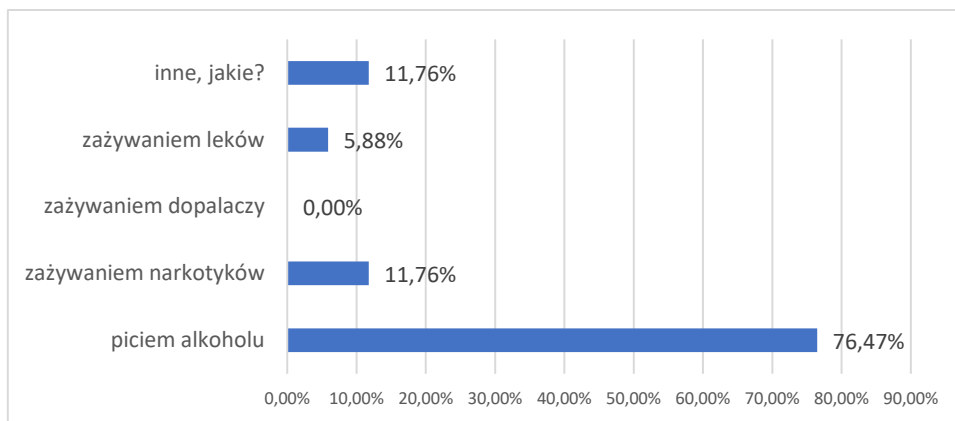
Wykres 16 Proszę określić, jakie relacje i klimat wychowania panowały w Pana/i domu rodzinnym.

Mieszkańcy zostali zapytani, czy w ich domu/otoczeniu występuje problem przemocy. Zdecydowana większość osób – 84,11% odpowiedziało, że takie zjawisko nie występuje, jednak 15,89% zmagają się z tym problemem.

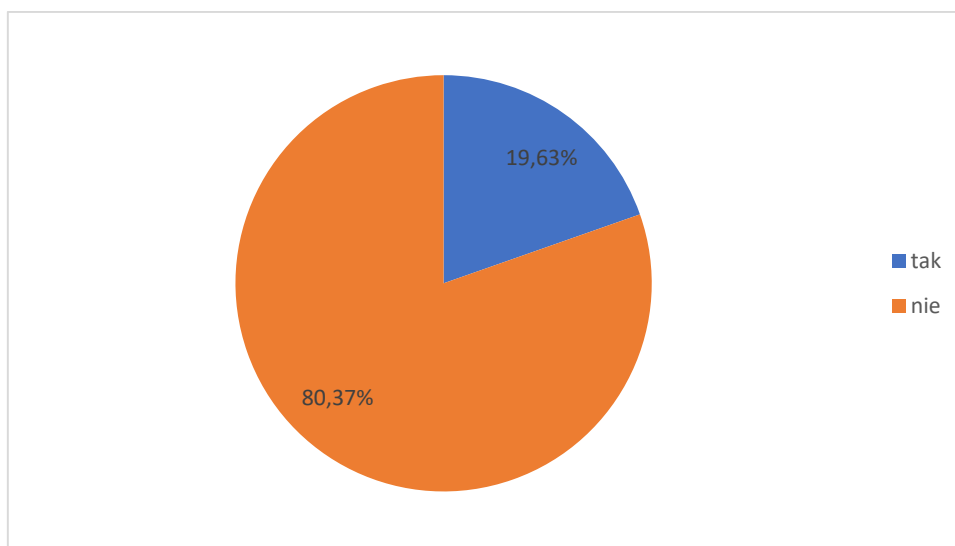
Wykres 17 Czy w Pana/i domu/otoczeniu występuje problem przemocy?

Problem przemocy w domu lub otoczeniu, zdaniem badanych mieszkańców, jest związany przede wszystkim z piciem alkoholu (76,47%), a także z zażywaniem leków (5,88%). W odpowiedzi „inne, jakie?” (11,76%), napisano: „niepanowanie nad emocjami”, a także „brak radzenia sobie z emocjami, presja społeczna”.

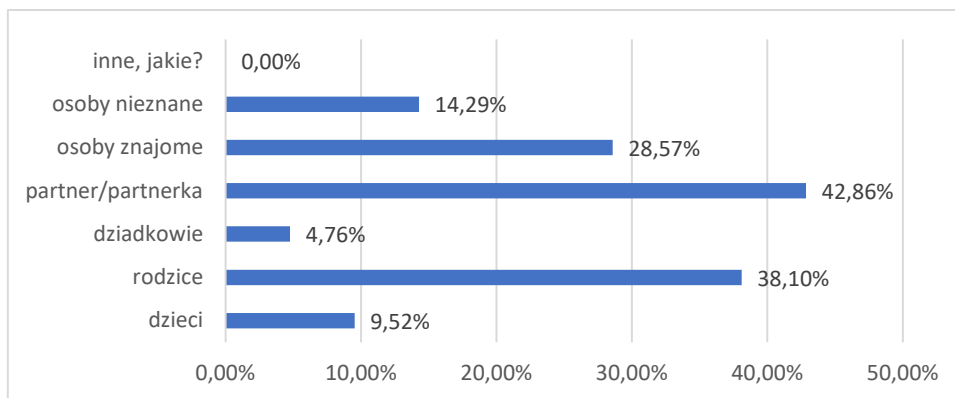
Wykres 18 Czy problem przemy w Pana/i domu/otoczeniu zwiqzany jest z:

Badanych mieszkańców zapytano, czy kiedykolwiek doświadczyli przemy. Większość ankietowanych nigdy nie doświadczyło przemy (80,37%), jednak 19,63% osób odpowiedziało, że doświadczyło kiedykolwiek przemy.

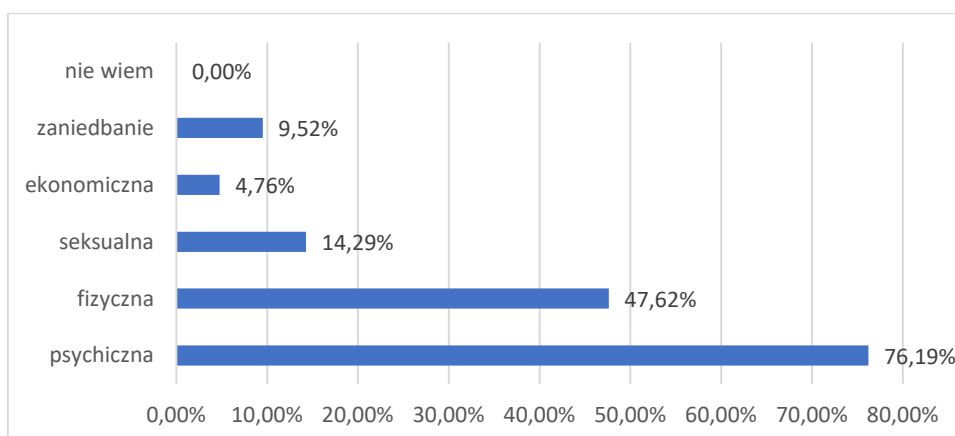
Wykres 19 Czy był/a Pan/i kiedykolwiek osobq doznajqcq przemy?

Według uzyskanych danych, przemoc wobec mieszkańców najczęściej stosował partner lub partnerka, co wskazało 42,86% respondentów. Rodzice również byli często wymieniani jako sprawcy przemy, z 38,10% odpowiedzi. Osoby znajome były sprawcami przemy w 28,57% przypadków. Osoby nieznanne stosowały przemoc wobec 14,29% respondentów, natomiast dzieci oraz dziadkowie byli wskazani jako osoby stosujące przemoc - odpowiednio przez 9,52% i 4,76% respondentów.

Wykres 20 Kto stosował wobec Pana/i przemoc?

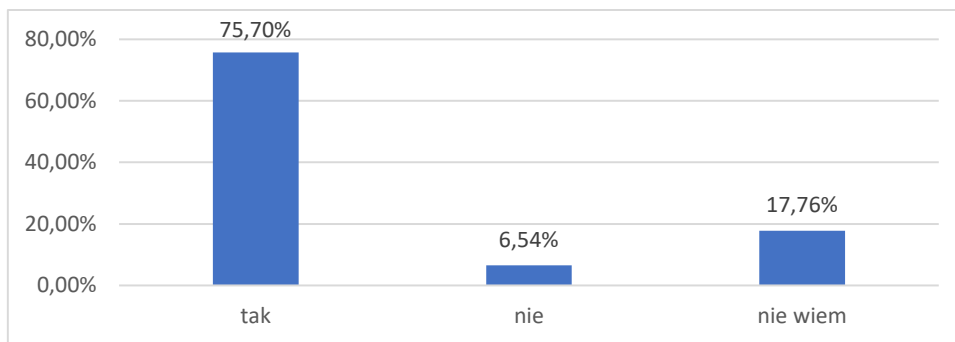
Odpowiedzi mieszkańców wskazują, że badani doświadczyli różnych rodzajów przemocy, przy czym najczęstszą była przemoc psychiczna, doświadczona przez 76,19% respondentów. Fizyczna przemoc była doświadczana przez 47,62% uczestników badania. Przemoc seksualna została zgłoszona przez 14,29% respondentów. Ekonomiczna forma przemocy dotknęła 4,76% badanych, a zaniedbanie było doświadczane przez 9,52% respondentów.

Wykres 21 Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a? Można wybrać kilka odpowiedzi.

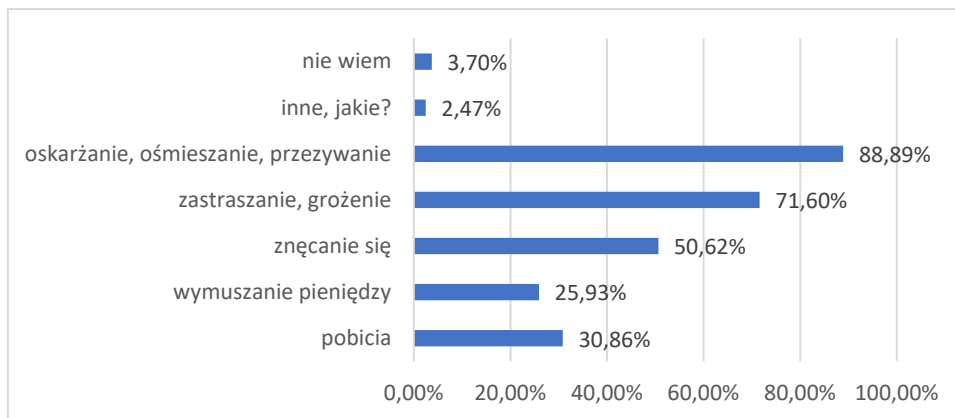
3.5 Przemoc rówieśnicza

Wśród respondentów istnieje świadomość występowania przemocy rówieśniczej w szkołach na terenie ich społeczności, co potwierdziło aż 75,70% mieszkańców. Mniejszy odsetek, 6,54% respondentów, uważa, że przemoc rówieśnicza nie ma miejsca w szkołach w ich miejscowości. Jednakże warto zaznaczyć, że 17,76% badanych wyraziło brak pewności lub nieświadomość, w kwestii przemocy rówieśniczej w szkołach.

Wykres 22 Czy według Pana/i dochodzi do przemocy rówieśniczej w szkołach, które są na terenie Pana/i miejscowości?

Badani mieszkańcy zgłaszają różne formy agresji i przemocy, które mają miejsce w szkołach. Według 88,89% respondentów, agresja manifestuje się poprzez oskarżanie, ośmieszanie i przezywanie. Ponadto, 71,60% badanych wskazuje, że agresja objawia się zastraszaniem i grożeniem, znęcanie się jest kolejnym rodzajem przemocy, zgłaszanym przez 50,62% respondentów. Kolejną formą przemocy w szkole, którą dostrzega 30,86% ankietowanych, są pobicia oraz wymuszenie pieniędzy, które wskazało 25,93%. Dodatkowo w odpowiedzi „inne, jakie?” (2,47%) napisano: „w takich, jak w środowiskach rodzinnych”, a także „zabieranie rzeczy, chowanie plecaków czy zeszytów”.

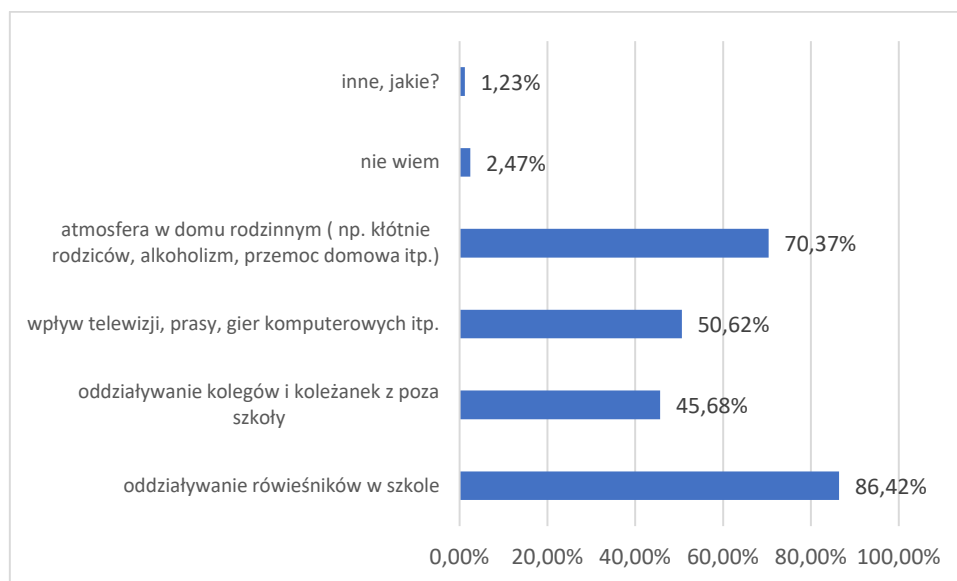

Wykres 23 Czy wie Pan/i w jakiej formie przejawia się agresja i przemoc w szkole?

W opinii badanych, zachowanie uczniów jest najczęściej spowodowane oddziaływaniem rówieśników w szkole, co wskazało aż 86,42% respondentów. Znaczący wpływ ma również atmosfera w domu rodzinnym, na przykład kłótnie rodziców, alkoholizm i przemoc domowa, co wskazało 70,37% badanych. Wpływ telewizji, prasy, gier komputerowych i innych mediów został uznany za przyczynę przez 50,62% respondentów. Oddziaływanie kolegów i koleżanek spoza szkoły również ma wpływ na zachowanie uczniów, co stwierdziło 45,68% badanych. Tylko niewielki odsetek respondentów (2,47%) nie miał zdania na ten temat, a 1,23%

mieszkańców w odpowiedzi „inne, jakie?” napisało: „takie, jak w przypadku wszystkich osób stosujących przemoc”.

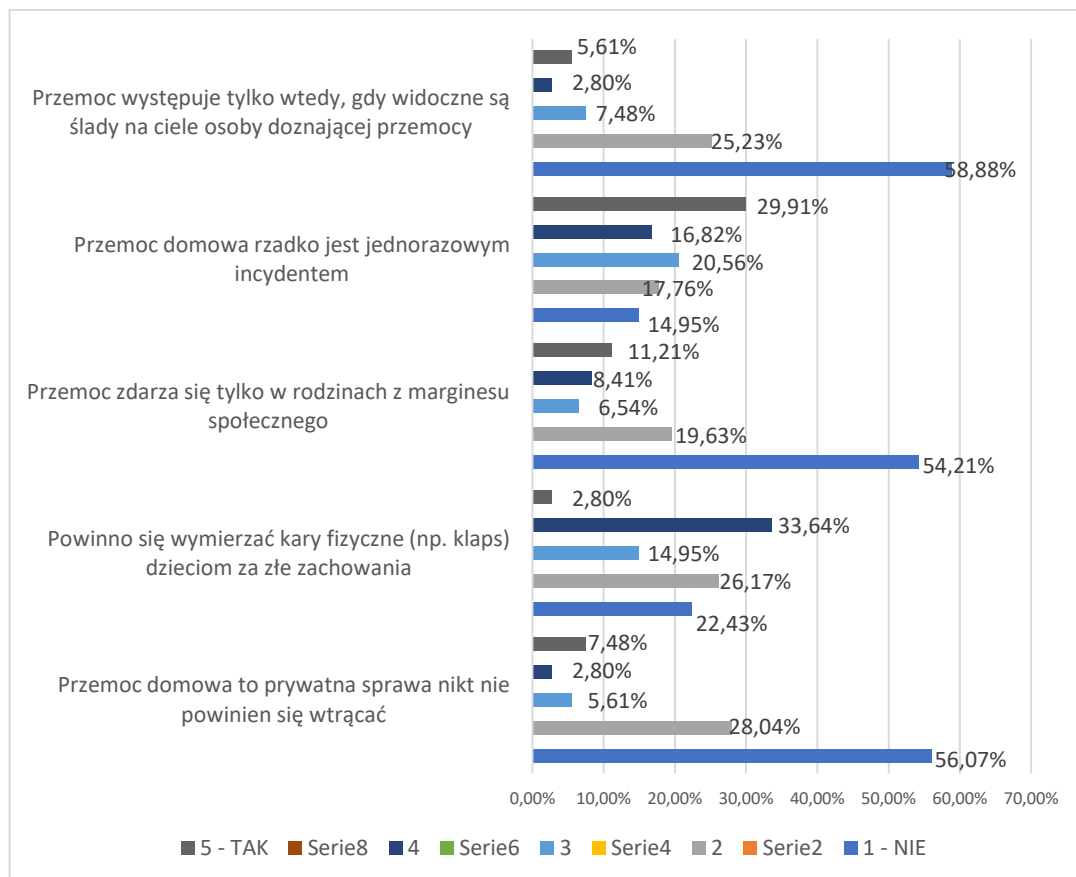

Wykres 24 Co zdaniem Pana/i jest przyczyną takiego zachowania uczniów? Można zaznaczyć kilka odpowiedzi.

3.6 Bezpieczeństwo w najbliższym otoczeniu

Mieszkańców poproszono o określenie swojego zdania na temat pewnych stwierdzeń. Większość respondentów (56,07%), zdecydowanie nie zgadza się ze stwierdzeniem, że przemoc domowa to prywatna sprawa i nikt nie powinien się wtrącać. W kwestii wymierzania kar fizycznych dzieciom za złe zachowania, 22,43% respondentów zdecydowanie nie zgadza się z tym podejściem, a 33,64% raczej zgadza się z takim podejściem. Stwierdzenie,

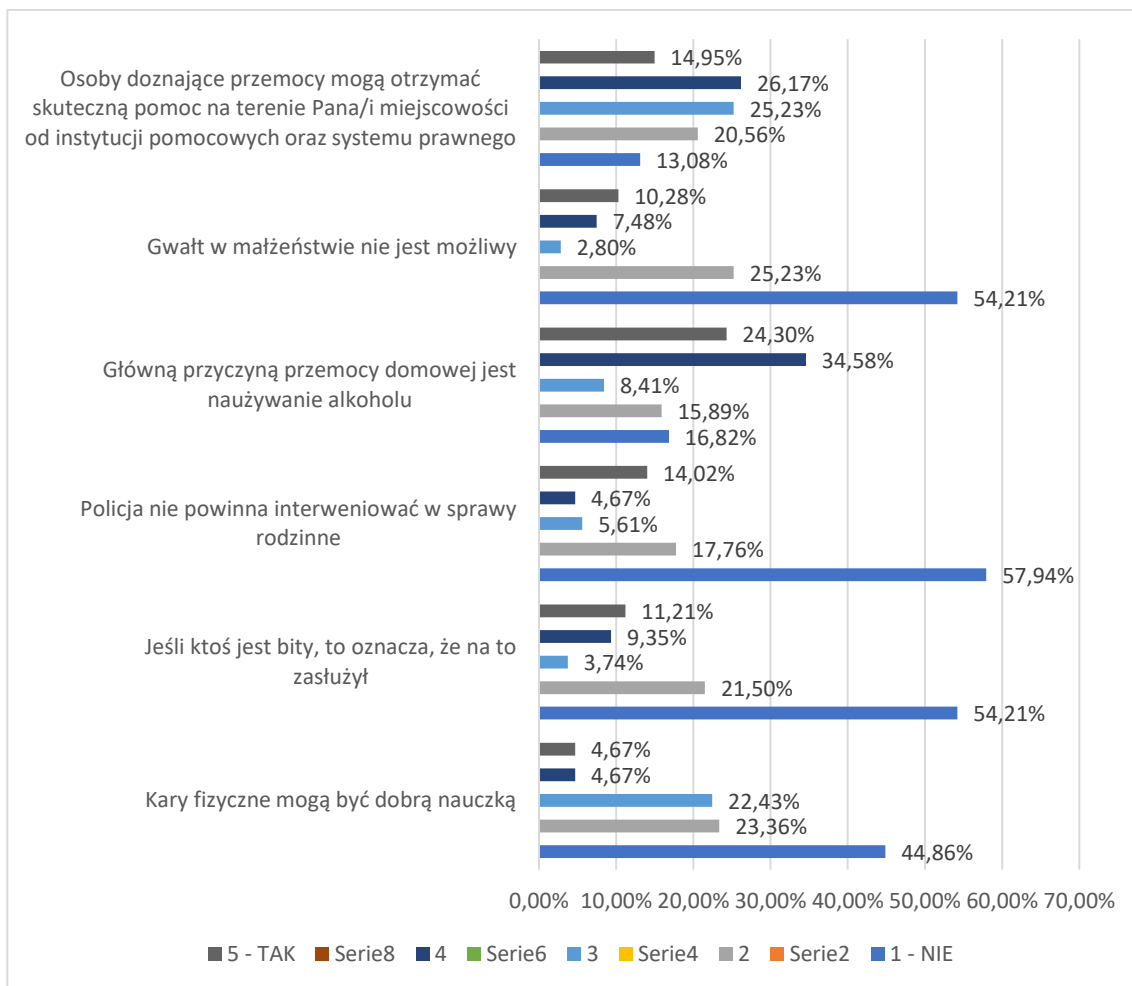
że przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego, spotkało się z niezgodą 54,21% respondentów. Co do twierdzenia, że przemoc domowa rzadko jest jednorazowym incydem, 14,95% respondentów zdecydowanie się nie zgadza, a 29,91% zdecydowanie zgadza się z tym poglądem. Wreszcie, na pytanie czy przemoc występuje tylko wtedy, gdy widoczne są ślady na ciele osoby doznającej przemocy, 58,88% respondentów zdecydowanie się nie zgadza, 25,23% raczej się nie zgadza, a 5,61% zdecydowanie zgadza się z tym stwierdzeniem.

Wykres 25 Proszę odpowiedzieć na ile zgadza się Pana/i z poniższym stwierdzeniem.

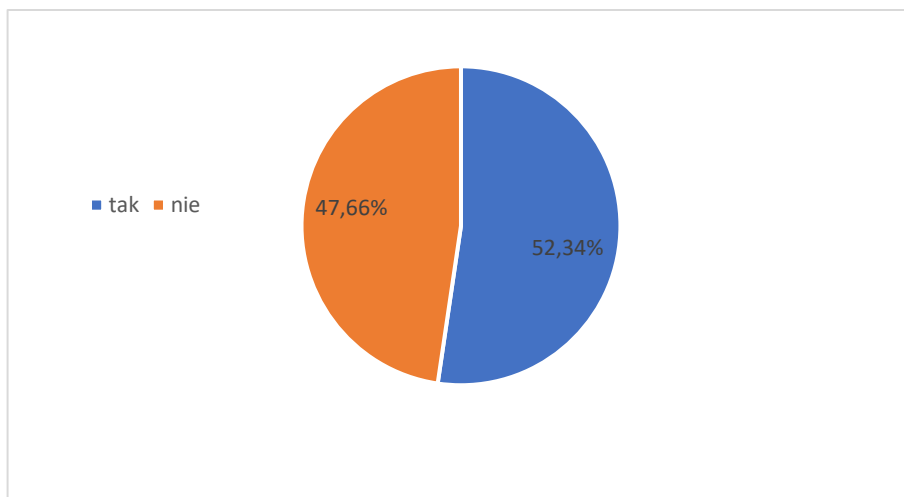
Większość respondentów, 44,86%, zdecydowanie nie zgadza się z twierdzeniem, że kary fizyczne mogą być dobrą nauką. Na stwierdzenie, że jeśli ktoś jest bity, to oznacza, że na to zasłużył, 54,21% respondentów odpowiedziało, że zdecydowanie się nie zgadza, ale 11,21% zdecydowanie zgadza się z takim podejściem. Większość respondentów, 57,94%, zdecydowanie nie zgadza się ze stwierdzeniem, że policja nie powinna interweniować w sprawy rodzinne, ale już 14,02% zdecydowanie zgadza się z tym stwierdzeniem. W kwestii

główną przyczyną przemocy domowej, tylko 16,82% respondentów zdecydowanie zgadza się, że jest nią nadużywanie alkoholu, a 24,30% zdecydowanie nie zgadza się z takim twierdzeniem. Na pytanie o gwałt w małżeństwie, 54,21% respondentów zdecydowanie nie zgadza się z twierdzeniem, że nie jest on możliwy. Co do możliwości otrzymania skutecznej pomocy od instytucji pomocowych oraz systemu prawnego na terenie miejscowości respondentów, tylko 13,08% zdecydowanie zgadza się, że taka pomoc jest możliwa, 20,56% raczej zgadza się, 25,23% jest neutralnych, a 14,95% zdecydowanie nie zgadza się z tym twierdzeniem.

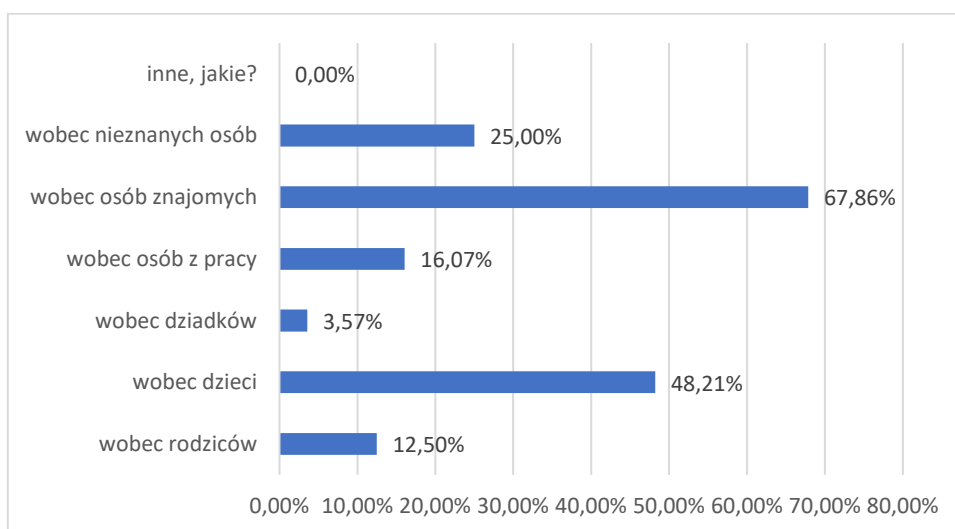
Proszę odpowiedzieć na ile zgadza się Pana/i z poniższym stwierdzeniem.

Mieszkańców zapytano, czy kiedykolwiek byli świadkiem przemocy. Większości uczestników ankiety (52,34%) przyznało, iż zdarzyła się taka sytuacja, a 47,66% ankietowanych nigdy nie miało do czynienia ze zdarzeniem, gdy ktoś stosował wobec innej osoby przemoc.

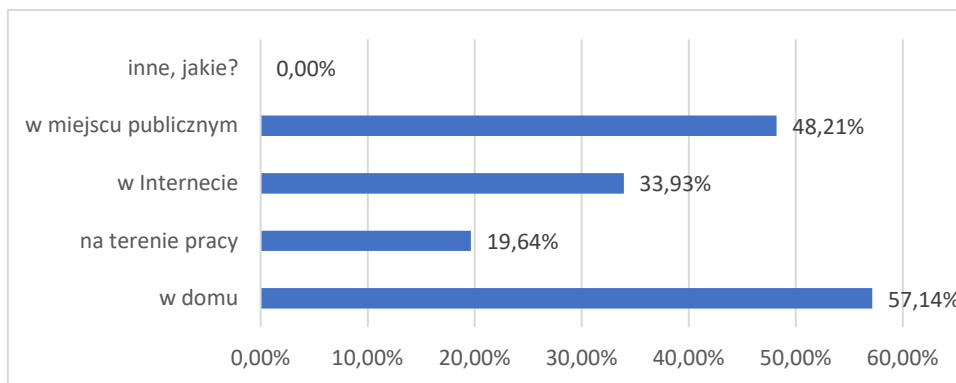
Wykres 26 Czy był/a Pan/i kiedykolwiek świadkiem przemocy?

W opinii mieszkańców, przemoc była stosowana wobec różnych grup, najczęściej wobec osób znanych, co wskazało 67,86% respondentów. Znaczna część, bo 48,21%, wskazała, że przemoc była stosowana wobec dzieci. 25,00% respondentów zauważyło przemoc wobec nieznanych osób, a 16,07% wskazało, że przemoc była stosowana wobec osób z pracy. Przemoc wobec rodziców zauważyło 12,50% respondentów, natomiast wobec dziadków tylko 3,57%.

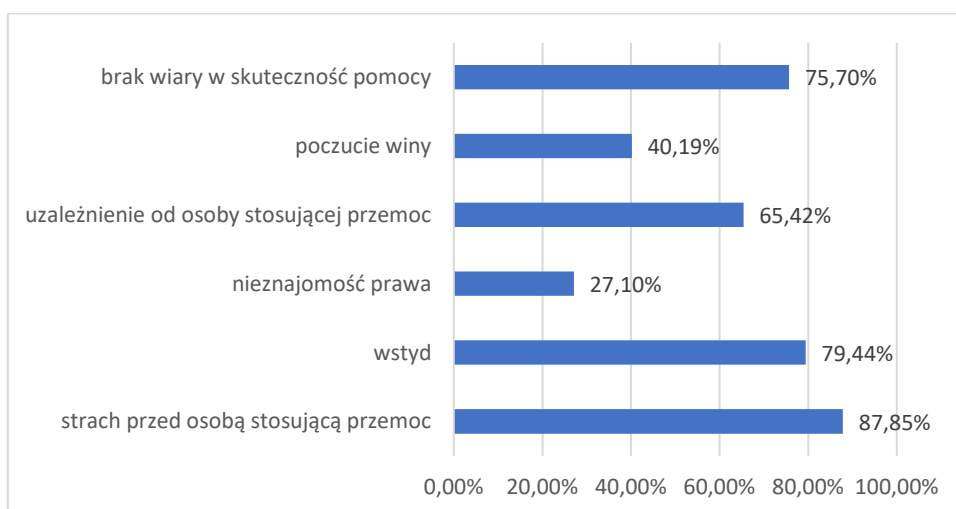
Wykres 27 Wobec kogo przemoc była stosowana?

Zdaniem mieszkańców przemoc najczęściej stosowano w domu (57,14%) oraz w miejscu publicznym (48,21%). 33,93% respondentów zauważyło w Internecie. Przemoc na terenie pracy zauważyło 19,64% respondentów.

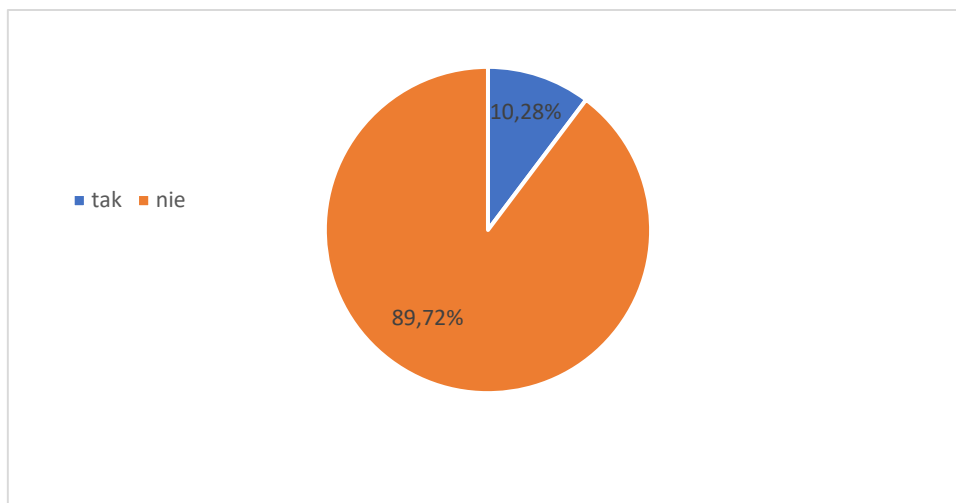
Wykres 28 Gdzie akt przemocy, którego był Pan/ni świadkiem miał miejsce? Można wybrać kilka odpowiedzi.

W opinii mieszkańców istnieje kilka czynników, które mogą powstrzymać osobę doznającą przemocy przed szukaniem pomocy. Badani najczęściej wskazywali, że strach przed osobą stosującą przemoc jest uważany za główny czynnik, który może powstrzymać osoby doznające przemocy (87,85%). Następnie mieszkańcy zaznaczali: wstyd (79,44%), brak wiary w skuteczność pomocy (75,70%), uzależnienie od osoby stosującej przemoc (65,42%), poczucie winy (40,19%), czy też nieznanostwo prawa (27,10%).

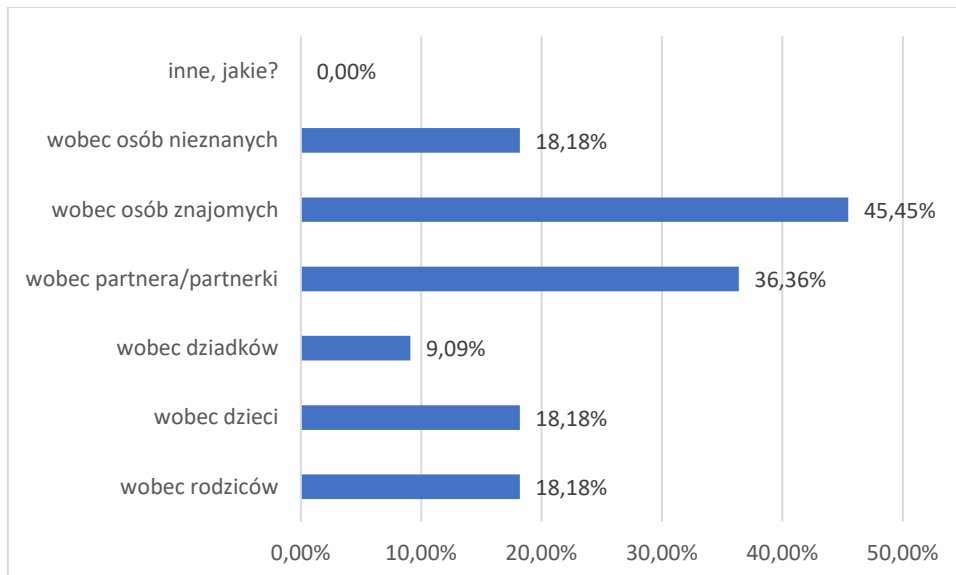
Wykres 29 Co może powstrzymać Pana/i zdaniem osobę doznającą przemoc przed szukaniem pomocy?

Mieszkańców zapytano, czy zdarzyło im się kiedykolwiek stosować przemoc. Odpowiedzi badanych wskazują, że tylko 10,28% respondentów przyznało się do bycia osobą stosującą przemoc, podczas gdy 89,72% odpowiedziało, że nigdy im się to nie zdarzyło.

Wykres 30 Czy zdarzyło się Panu/i być kiedykolwiek osobą stosującą przemoc?

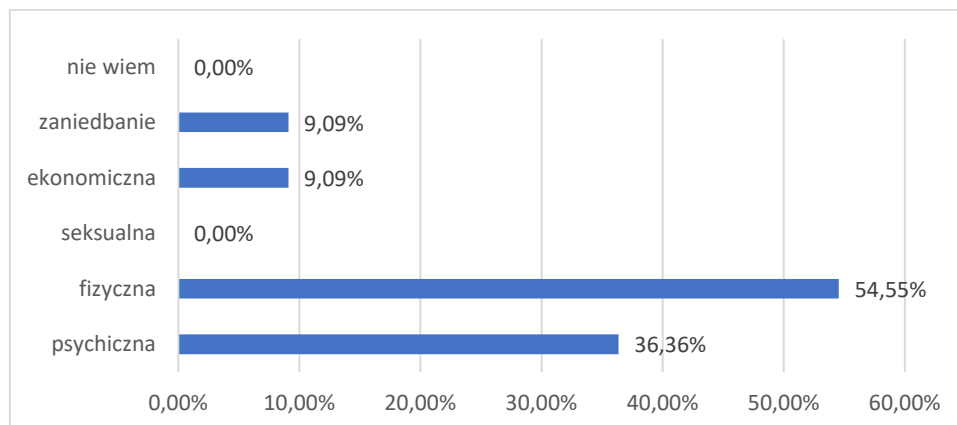
Badani przyznali, że najczęściej stosowali przemoc wobec osób znajomych, co wskazało 45,45% z nich. 36,36% respondentów przyznało się do stosowania przemocy wobec partnera lub partnerki, a po 18,18% respondentów przyznało się do stosowania przemocy wobec rodziców, dzieci oraz osób nieznanymi. Przemoc wobec dziadków stosowało 9,09% respondentów, a nikt nie wskazał na inne osoby jako ofiary przemocy.

Wykres 31 Wobec kogo zdarzyło się Panu/i stosować przemoc?

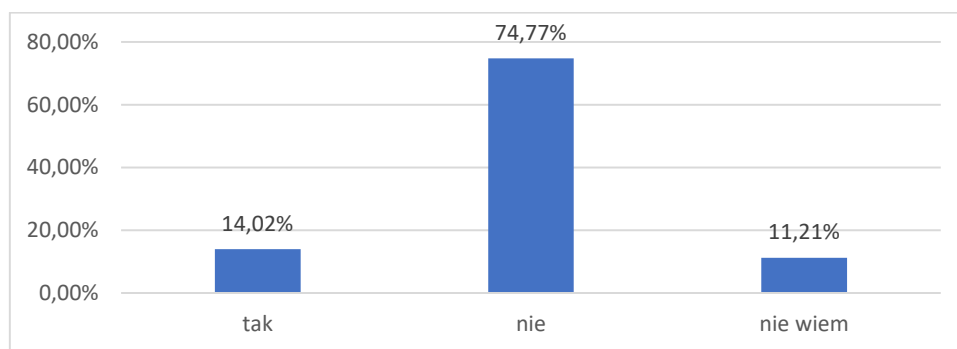
Respondenci najczęściej przyznawali się do stosowania przemocy fizycznej, co wskazało 54,55% z nich. Przemoc psychiczną stosowało 36,36% respondentów, natomiast przemoc

ekonomiczną i zaniedbanie po 9,09% z nich. Żaden z respondentów nie przyznał się do stosowania przemocy seksualnej.

Wykres 32 Jakiego rodzaju przemoc Pan/i stosował/a? Można wybrać kilka odpowiedzi.

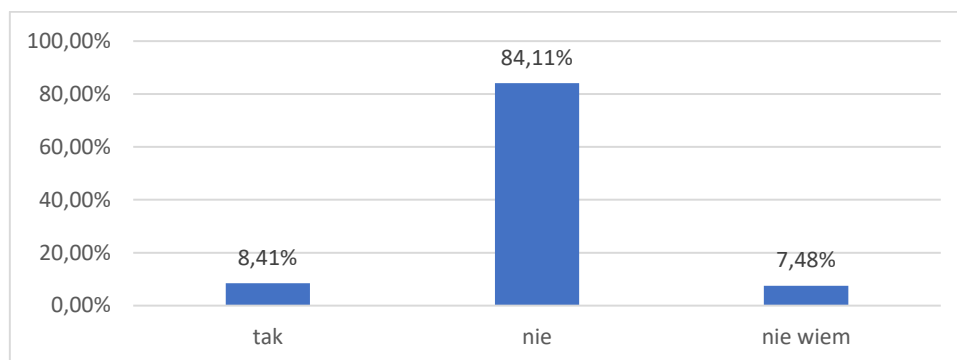
Mieszkańców zapytano, czy ich zdaniem istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy. Wyniki ankiety sugerują, że większość badanych osób (74,77%) uważa, iż nie ma okoliczności usprawiedliwiających stosowanie przemocy. Jednak 14,02% respondentów uważa, że istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy, a kolejne 11,21% nie jest pewnych lub nie ma zdania na ten temat.

Wykres 33 Czy Pana/i zdaniem istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy?

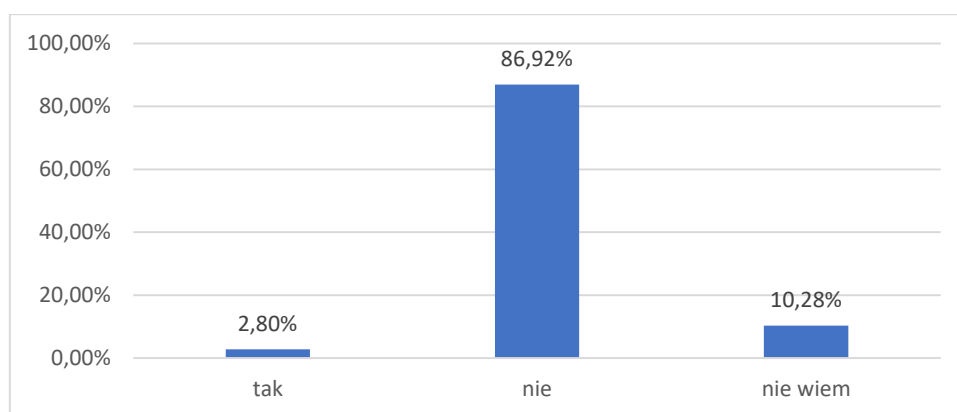
Większa część ankietowanych (84,11%) uważa, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci nie jest dobrą metodą wychowawczą. Jednak 8,41% respondentów twierdzi, iż taka

praktyka może być skutecznym narzędziem wychowawczym. Kolejne 7,48% osób nie jest pewnych lub nie ma zdania na ten temat.

Wykres 34 Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?

Większość respondentów (86,92%) uważa, że nie istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy wobec partnera. Jednak 2,80% osób uważa, że istnieją pewne sytuacje, które mogą usprawiedliwiać takie zachowanie, a 10,28% nie posiada wiedzy na ten temat.

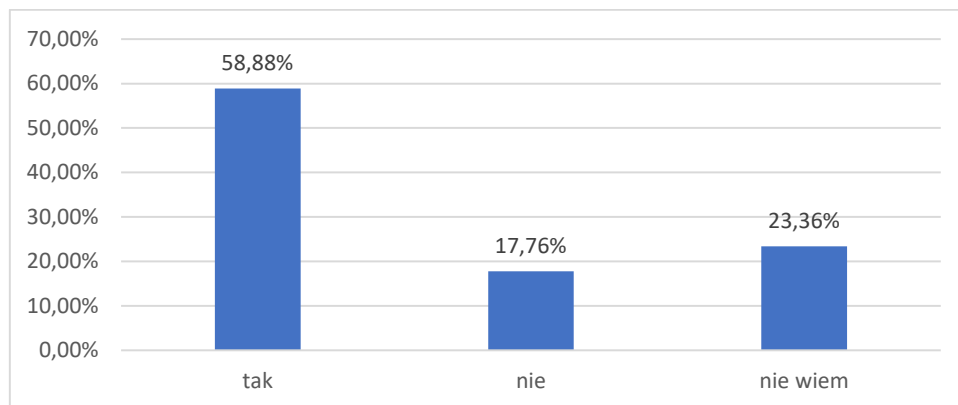

Wykres 35 Czy Pana/i zdaniem istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy wobec członka rodziny?

Ponad połowa respondentów (58,88%) uważa, że osoby z zewnątrz powinny się wtrącać w prywatne sprawy rodziny. Jednak 17,76% jest zdania, że osoby z zewnątrz nie powinny się wtrącać w te sprawy. Kolejna grupa respondentów (23,36%) jest niepewna lub nie ma zdania

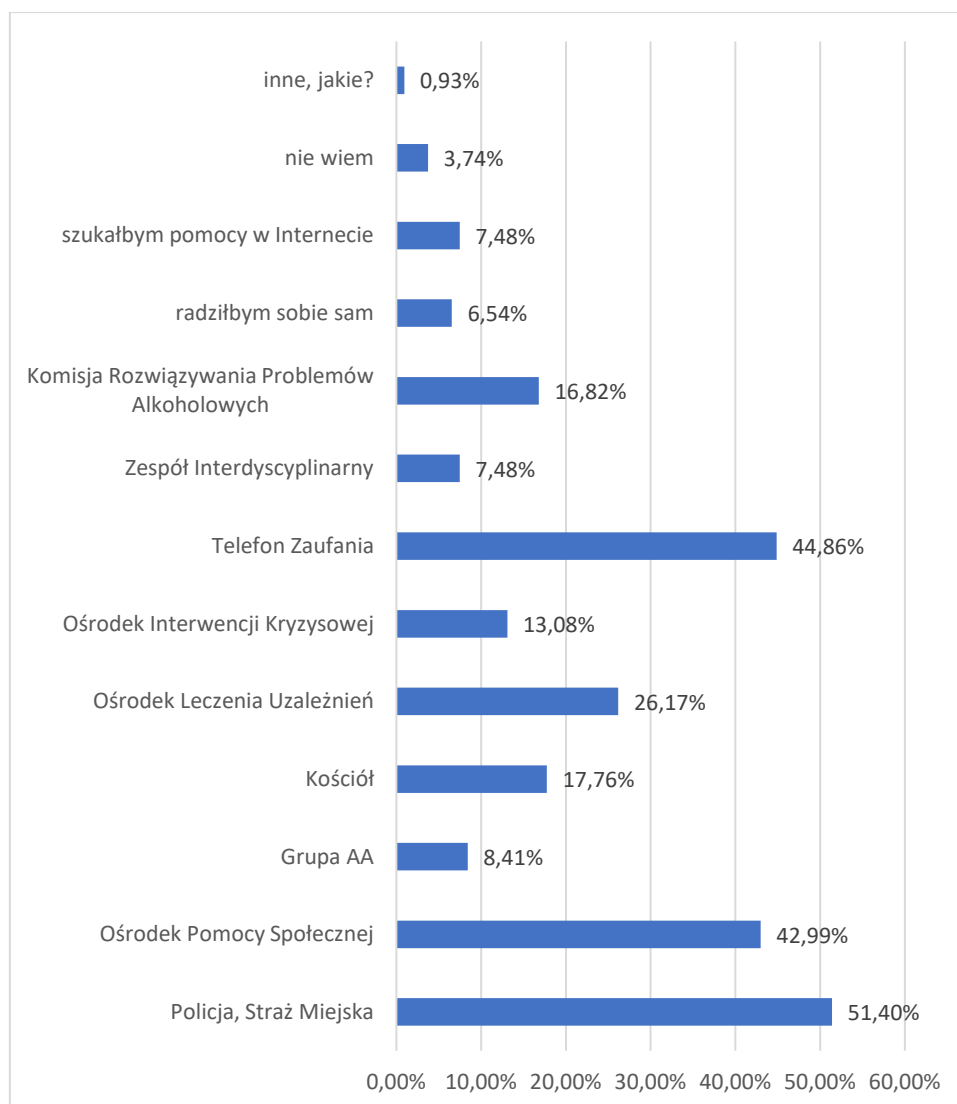
na ten temat, co może wynikać z rozbieżności w przekonaniach dotyczących granic prywatności i interwencji w rodzinne sprawy.

Wykres 36 Czy uważa Pan/i, że osoby z zewnątrz powinny się wtrącać w prywatne sprawy rodziny?

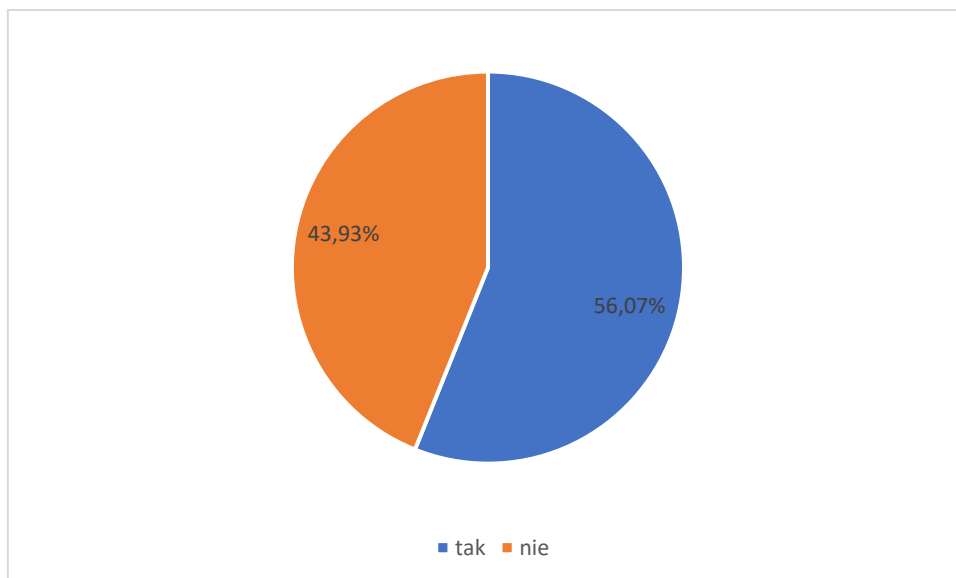
W sytuacji przemocy domowej respondenci najchętniej uzyskaliby pomoc od Policji lub Straży Miejskiej, co wskazało 51,40% z nich. Kolejną preferowaną instytucją jest Telefon Zaufania, wybierany przez 44,86% respondentów, oraz Ośrodek Pomocy Społecznej, wskazany przez 42,99% z nich. 26,17% respondentów wolałoby uzyskać pomoc w Ośrodku Leczenia

Uzależnień, a 17,76% w Kościele. Ośrodek Interwencji Kryzysowej byłby preferowany przez 13,08% respondentów, a Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przez 16,82%. Grupa AA uzyskała 8,41% odpowiedzi, a Zespół Interdyscyplinarny i pomoc w Internecie po 7,48%. Tylko 6,54% respondentów stwierdziło, że radziłoby sobie sami, a 3,74% nie wiedziało, gdzie szukać pomocy. W odpowiedzi „inne, jakie?” (0,93%) napisano: „wszystkie powyższe”.

Wykres 37 W której z niżej wymienionych instytucji najchętniej uzyskałby/aby Pan/i pomoc w sytuacji przemocy domowej?

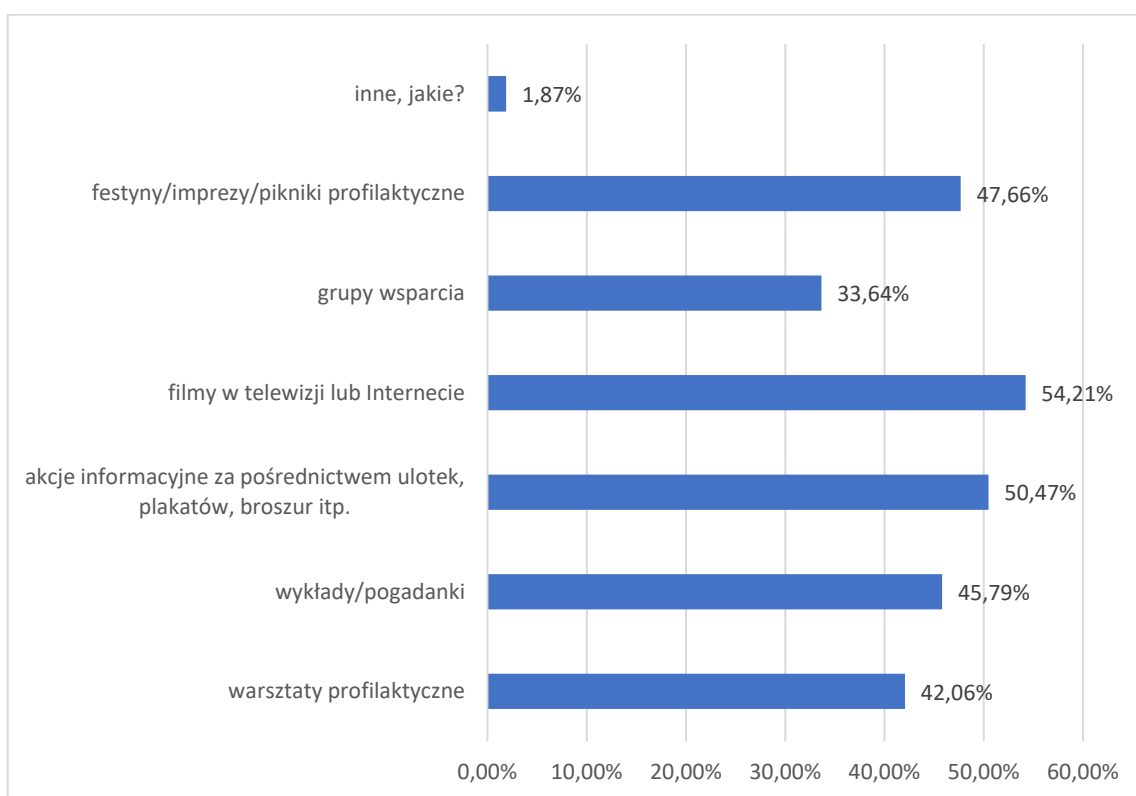
Mieszkańców zapytano, czy znają dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów. Wyniki ankiety pokazują, że ponad połowa respondentów nie jest świadoma dostępności informacji kontaktowych do instytucji pomagających w razie problemów (56,07%), jednak 43,93% osób twierdzi, iż znają dane kontaktowe do instytucji pomocowych.

Wykres 38 Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów?

Zdaniem uczestników badania, filmy w telewizji lub Internecie będą najbardziej skuteczne w przeciwdziałaniu przemocy, co wskazało 54,21% z nich. 50,47% uważa, że akcje informacyjne za pośrednictwem ulotek, plakatów, broszur itp. przyniosą dobre efekty. Festyny, imprezy i pikniki profilaktyczne wskazało 47,66% respondentów, a wykłady i pogadanki uzyskały poparcie 45,79% z nich. Warsztaty profilaktyczne będą skuteczne według 42,06%

respondentów, natomiast grupy wsparcia uzyskały 33,64% odpowiedzi. W odpowiedzi „inne, jakie?” mieszkańcy napisali: „wszystkie”, a także „wprowadzenie systemu kar społecznych dla dzieci stosujących przemoc w szkole. W większości szkół na korytarzach znajdują się kamery, więc można udowodnić komuś że kogoś uderzył, popchnął, zabrał plecak. Sama uwaga czy wezwanie rodziców często nie jest karą, ponieważ rodzice przestali być konsekwentni wobec dzieci i uchodzi im to na sucho. Dziecko stosujące przemoc powinno być ukarane pracami społecznymi lub działaniami, które pobudza w nim empatie. Dodatkowo nauczyciele dyżuru jacy powinni zwracać uwagę na zachowanie uczniów. Trzeba podnieść świadomość i poczucie odpowiedzialności nauczycieli lub innych pracowników którzy prowadzą dyżury na przerwach. Często nauczyciel stoi bo stoi i nie reaguje na akty przemocy werbalnej czy fizycznej - nie wyciąga konsekwencji względem osób stosujących przemoc”.

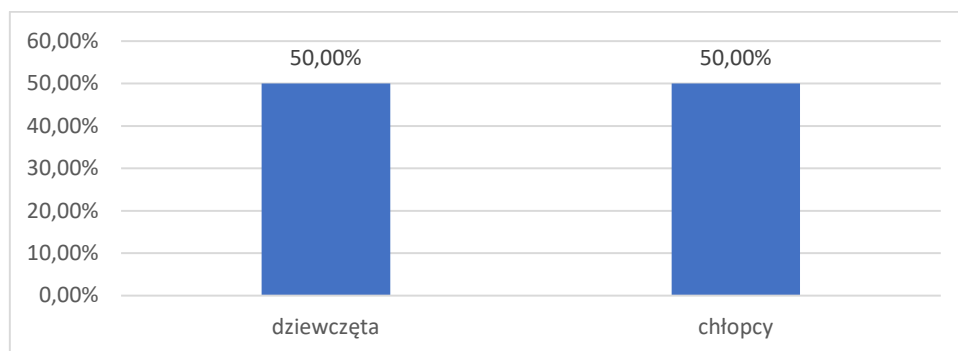

Wykres 39 Poniżej wymieniono różne formy działań, które z nich według Pana/i przyniosą najlepsze efekty w przeciwdziałaniu przemocy? Możesz zaznaczyć wszystkie odpowiedzi zgodne z prawdą.

4. BADANIE UCZNIÓW

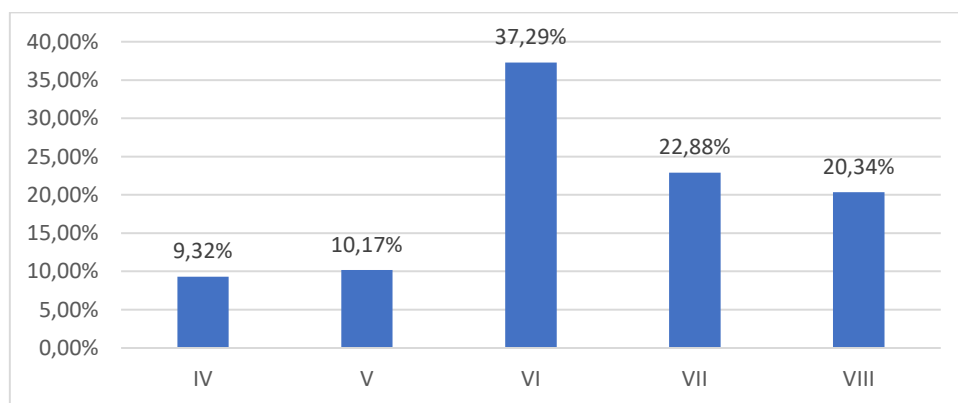
4.1 Charakterystyka respondentów

W badaniu diagnozującym uczniów z terenu Gminy Ożarów Mazowiecki wzięło udział 118 osób, gdzie po równo odpowiadali chłopcy i dziewczęta (po 50,00%).

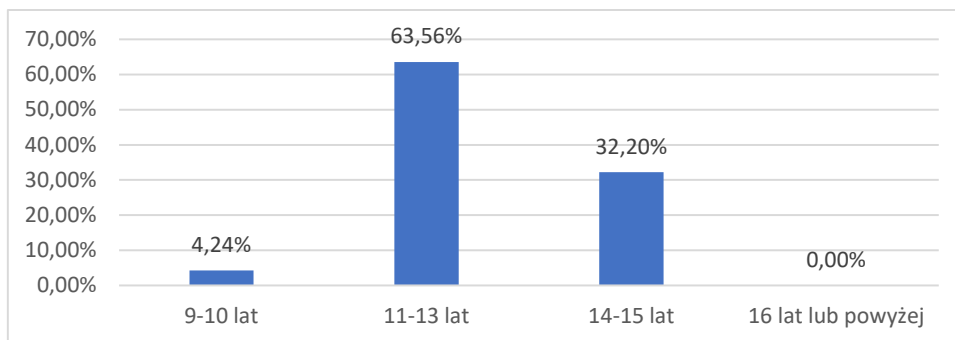
Płeć.

Rozkład respondentów według klasy, przedstawia się następująco: Największą grupę stanowią uczniowie klasy VI, reprezentujący 37,29%, kolejno uczniowie klasy VII, których odsetek wynosi 22,88%, uczniowie klasy VIII, stanowiący 20,34%, uczniowie klasy V, reprezentujący 10,17%, oraz najmniejszą grupę stanowią uczniowie klasy IV, reprezentujący 9,32%.

Wykres 40 Klasa.

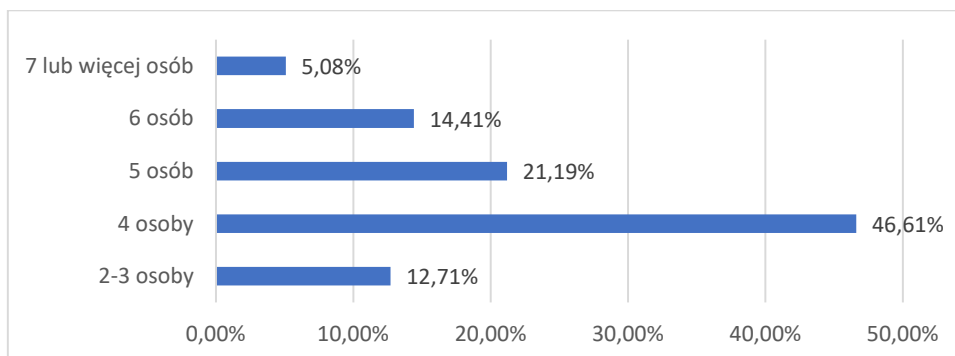
Największą grupę uczniów stanowią osoby w wieku 11-13 lat, reprezentując 63,56% ogółu, następnie osoby w wieku 14-15 lat, których odsetek wynosi 32,20%, a najmniejszą grupę stanowią osoby w wieku 9-10 lat, reprezentując jedynie 4,24%..

Wykres 41 Wykształcenie.

4.2 Struktura rodziny

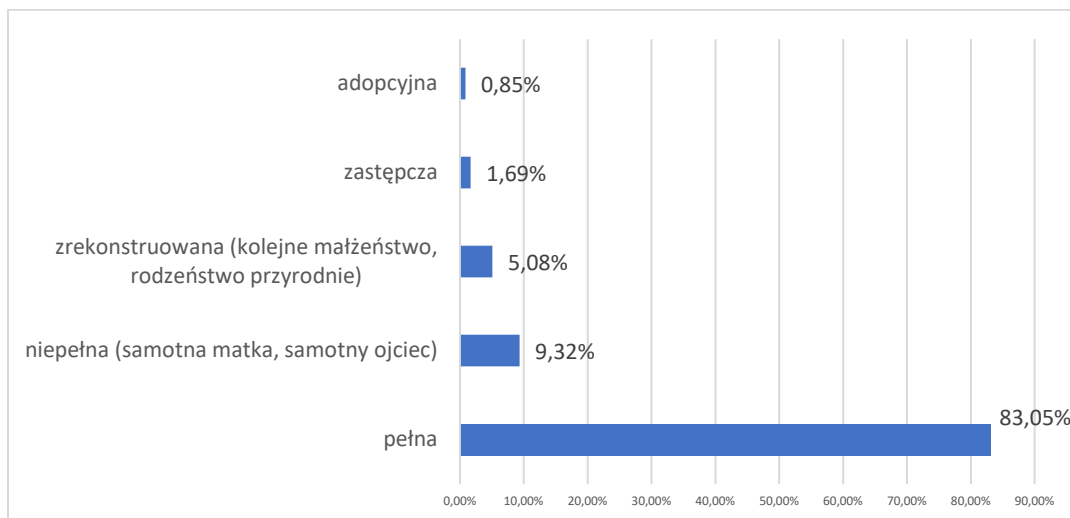
Na początku badania uczniów zapytano z ilu osób składa się ich rodzina, wskazali różnorodne wielkości rodzin, gdzie najwięcej, bo aż 46,61%, stanowią te z 4 osobami. Dalej, 21,19% respondentów to osoby z rodzinami liczącymi 5 osób, a 14,41% to ci z rodzinami złożonymi z 6 członków. Rodziny z 2-3 osobami reprezentują 12,71% uczestników badania, natomiast te z 7 lub więcej osobami stanowią najmniejszą grupę, reprezentując jedynie 5,08% respondentów.

Wykres 42 Z ilu osób składa się Twoja rodzina?

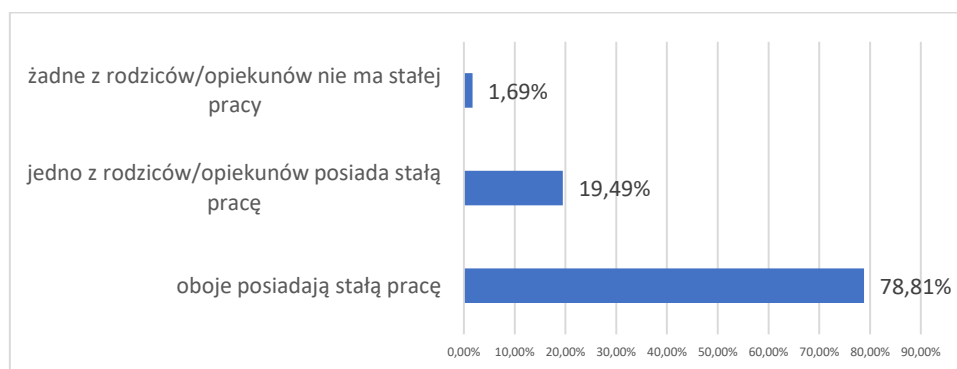
W przypadku pytania dotyczącego składu rodzin uczniów, najwięcej, bo aż 83,05%, stanowią pełne rodziny. Natomiast 9,32% respondentów pochodzi z rodzin niepełnych, gdzie może występować samotna matka lub samotny ojciec. Rodziny zrekonstruowane, czyli te, w których

pojawia się kolejne małżeństwo lub rodzeństwo przyrodnie, reprezentują 5,08% ogółu. Rodziny zastępcze stanowią 1,69% respondentów, a adopcyjne 0,85%.

Wykres 43 Jaki jest skład Twojej rodziny?

W badaniu nad sytuacją zawodową rodziców lub opiekunów uczniów, 78,81% potwierdziło, że oboje rodzice lub opiekunowie posiadają stałą pracę, 19,49% zadeklarowało, że tylko jeden z rodziców lub opiekunów ma stałą pracę, natomiast jedynie 1,69% respondentów odpowiedziało negatywnie, twierdząc, że żaden z rodziców lub opiekunów nie ma stałej pracy.

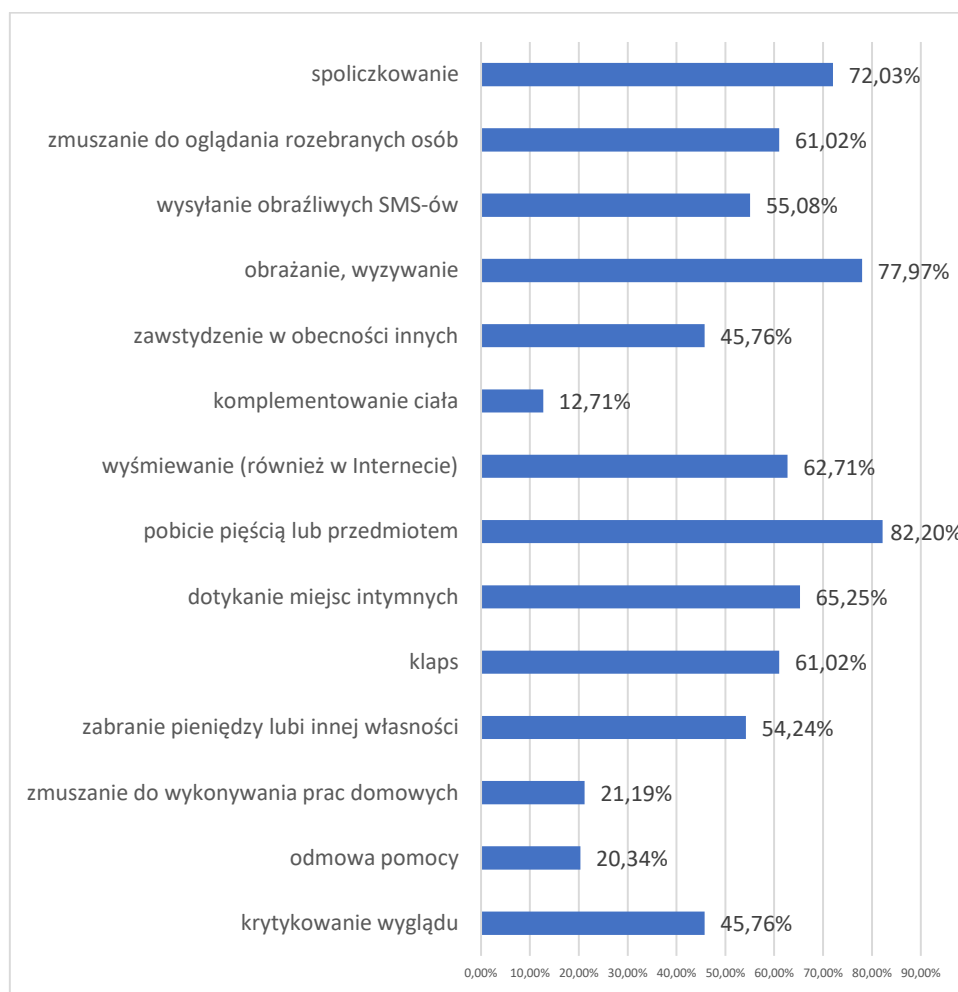

Wykres 44 Czy Twoi rodzice/opiekunowie posiadają stałą pracę?

4.3 Problem przemocy z perspektywy uczniów

Według respondentów, sytuacje uznawane za wyraz przemocy są zróżnicowane, z najwyższym odsetkiem osób uznających je za takie, to pobicie pięścią lub przedmiotem (82,20%), obrażanie

oraz wyzywanie (77,97%), oraz spoliczkowanie (72,03%). Następnie w kolejności są: dotykane miejsc intymnych (65,25%), wyśmiewanie (również w Internecie) (62,71%), klaps (61,02%), zabranie pieniędzy lub innej własności (54,24%), wysyłanie obraźliwych SMS-ów (55,08%), zawstydzenie w obecności innych (45,76%), krytykowanie wyglądu (45,76%), zmuszanie do oglądania rozebranych osób (61,02%), zmuszanie do wykonywania prac domowych (21,19%), odmowa pomocy (20,34%), oraz komplementowanie ciała (12,71%).

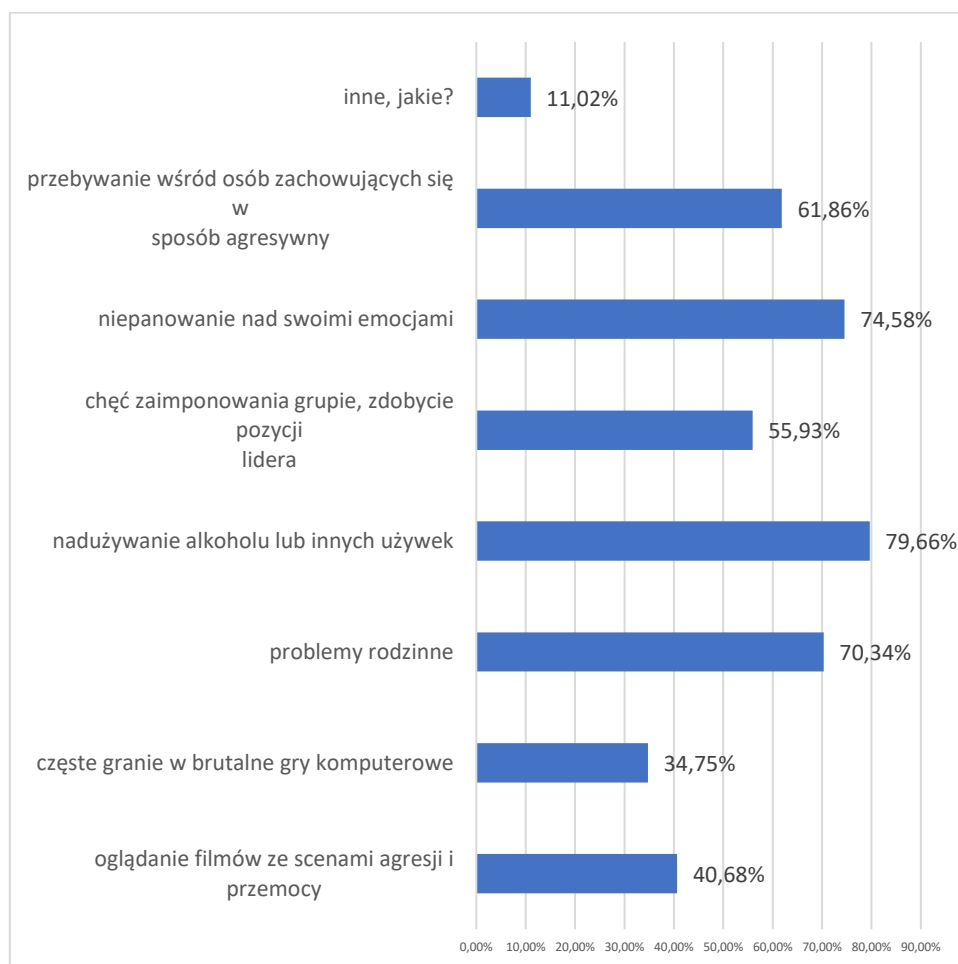

Wykres 45 Które z wymienionych sytuacji są Twoim zdaniem wyrazem przemocy?

Uczniowie wskazywali różnorodne przyczyny przemocy. Najczęściej wymieniane to nadużywanie alkoholu lub innych używek (79,66%), problemy rodzinne (70,34%), oraz

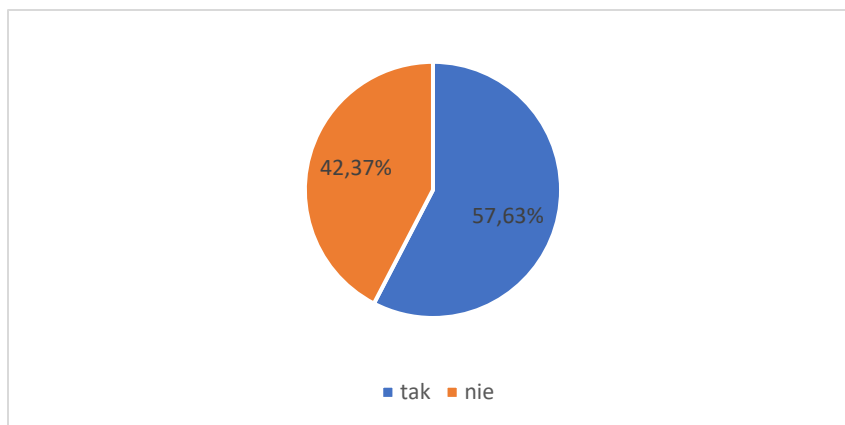

niepanowanie nad swoimi emocjami (74,58%). Inne istotne czynniki to chęć zaimponowania grupie, zdobycie pozycji lidera (55,93%), przebywanie wśród osób zachowujących się w sposób agresywny (61,86%), oglądanie filmów ze scenami agresji i przemocy (40,68%), oraz częste granie w brutalne gry komputerowe (34,75%). W odpowiedzi „inne, jakie?” (11,03%) napisano: „choroby psychiczne”, „przeżywanie”, „udawanie koleżeństwa”, a także „nieumyślne działanie”.

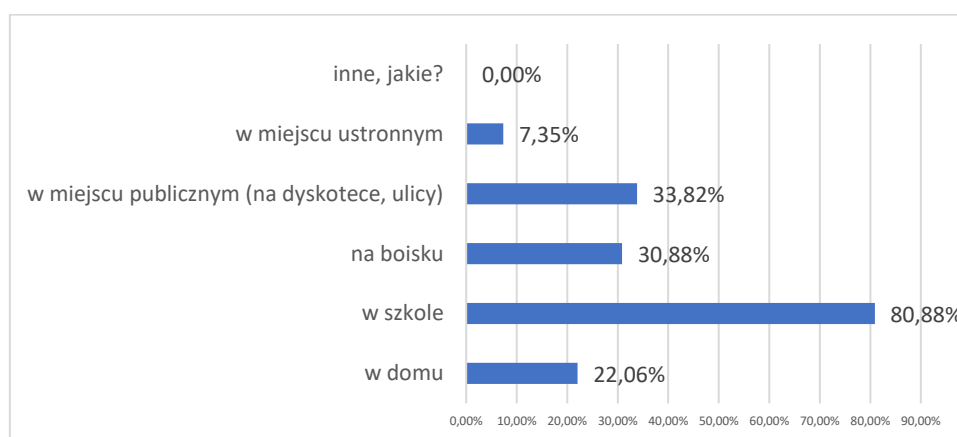
Wykres 46 Jakie mogą być Twoim zdaniem przyczyny przemocy? Możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi.

W ankiecie, 57,63% uczniów przyznało, że byli kiedyś świadkami przemocy, natomiast 42,37% odpowiedziało, że nie miało takiego doświadczenia.

Wykres 47 Czy byłeś/aś kiedyś świadkiem przemocy?

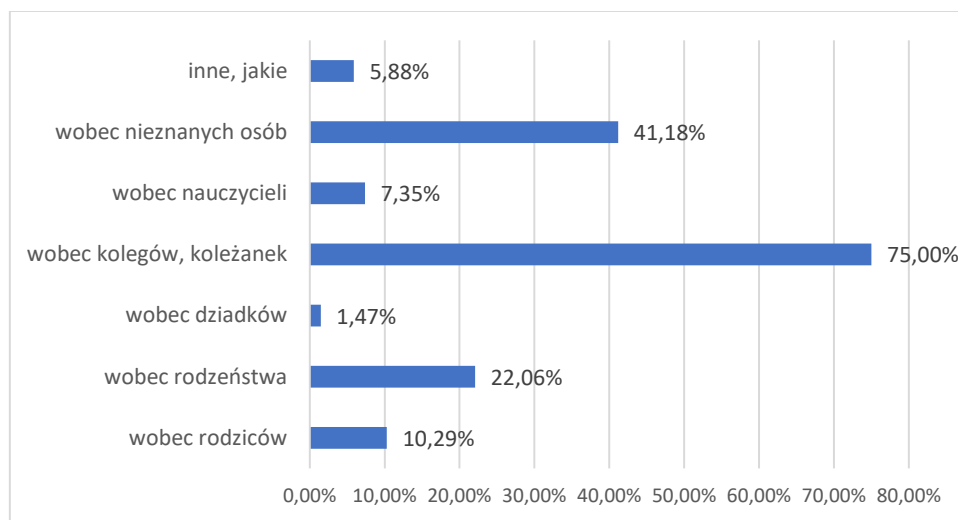
Badani uczniowie wskazali różne miejsca, gdzie mieli okazję być świadkami przemocy. Najczęściej wskazywane lokalizacje to szkoła, gdzie 80,88% respondentów doświadczyło przemocy oraz miejsce publiczne, takie jak dyskoteka czy ulica, gdzie świadkiem przemocy było 33,82% ankietowanych. Kolejne miejsca to boisko, gdzie 30,88% respondentów obserwowało przemoc oraz dom, gdzie miało miejsce 22,06% incydentów przemocy. Natomiast w miejscu ustronnym świadkiem przemocy było 7,35% respondentów.

Wykres 48 Gdzie wyraz przemocy, którego byłeś świadkiem, miał miejsce?

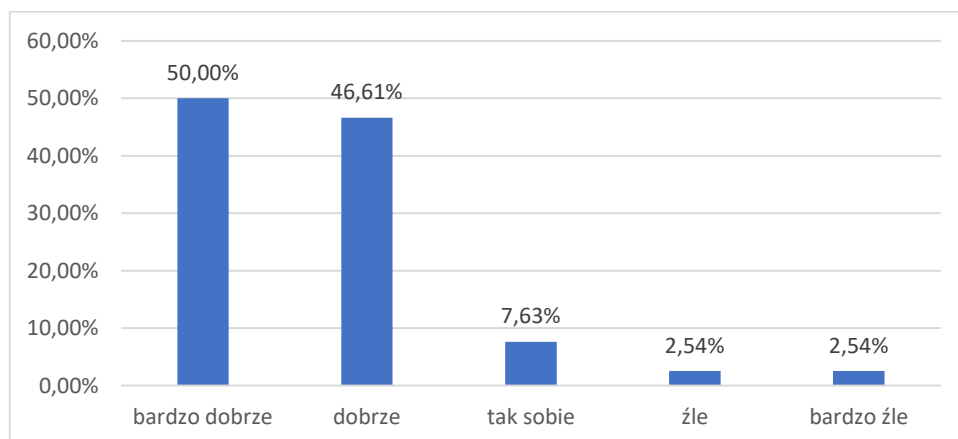
Przemoc została stosowana wobec różnych grup osób, według odpowiedzi ankietowanych najczęściej wskazywane przypadki to przemoc wobec kolegów i koleżanek (75,00%), następnie wobec nieznanymi osobami (41,18%). Rzadziej przemoc była stosowana wobec rodzeństwa

(22,06%), nauczycieli (7,35%) oraz rodziców (10,29%). W stosunkowo niewielkim odsetku zdarzały się przypadki przemocy wobec dziadków (1,47%). Dodatkowo, 5,88% respondentów wskazało inne przypadki przemocy, pisząc: „wrog”, a także „wobec mnie, wobec zwierząt”.

Wykres 49 Wobec kogo przemoc była stosowana?

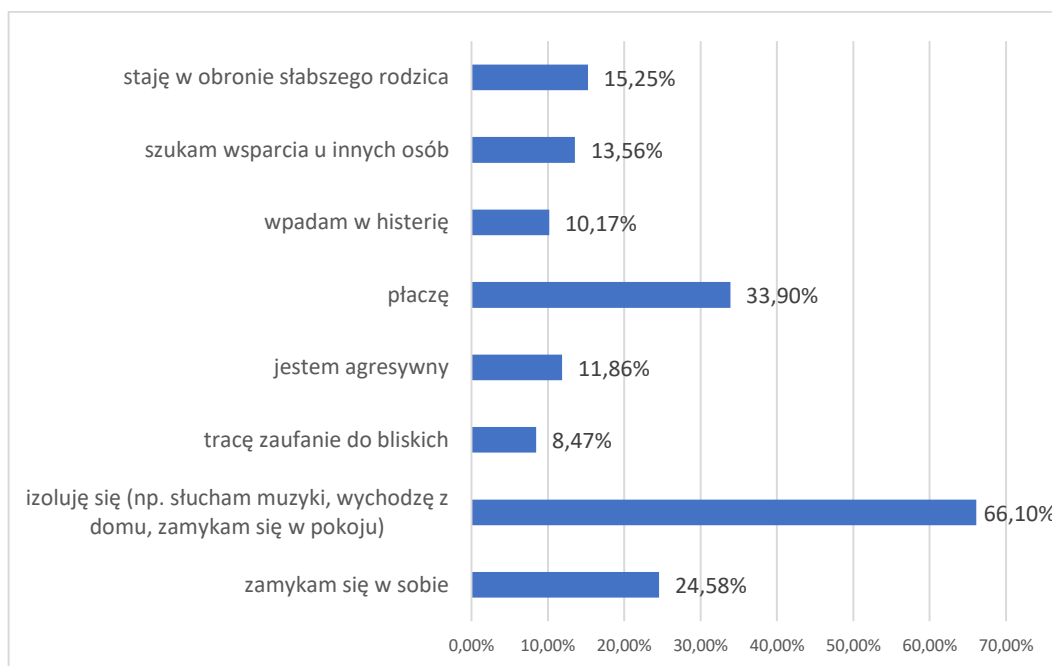
Atmosfera panująca w domu uczniów jest oceniana jako bardzo dobra przez 50,00% osób, na stopień dobry ocenia ją 46,61% ankietowanych. Natomiast 7,63% osób ocenia atmosferę jako „taką sobie”, a po 2,54% oceniło ją jako złą lub bardzo złą.

Wykres 50 Jak oceniasz atmosferę panującą w Twoim domu?

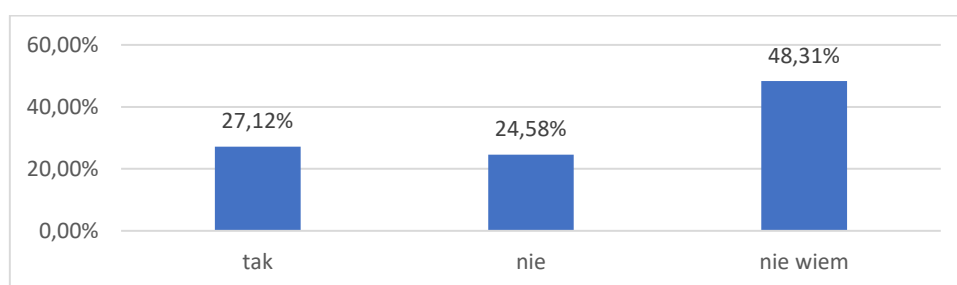
Reakcja badanych uczniów na kłótnie z rodzicami obejmuje różne strategie: 66,10% osób czasami izoluje się, słuchając muzyki, wychodząc z domu lub zamykając się w pokoju. 33,90% uczniów przyznaje, że płacze w takich sytuacjach, a 24,58% zamyka się w sobie. Dodatkowo, 15,25% badanych staje w obronie słabszego rodzica, a 13,56% szuka wsparcia u innych osób.

Agresję jako reakcję wskazuje 11,86% badanych, a 10,17% przyznaje, że czasami wpada w histerię. W efekcie, 8,47% traci zaufanie do bliskich.

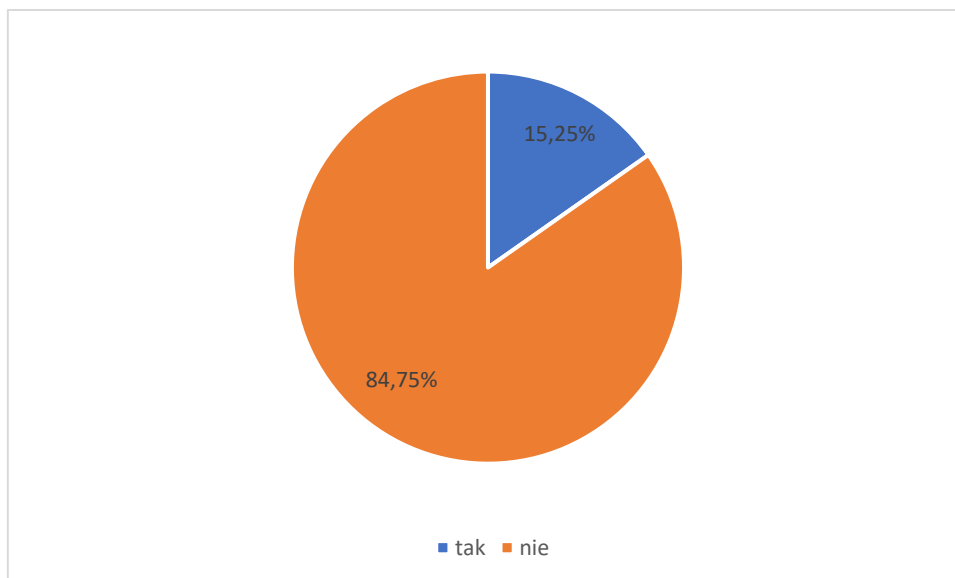
Wykres 51 Jaka jest Twoja reakcja na kłótnie z rodzicami?

27,12% respondentów zna lub podejrzewa, że ktoś z ich kolegów lub koleżanek jest lub może być osobą doznającą przemocy domowej, natomiast 24,58% odpowiedziało, że nie ma takich podejrzeń. Natomiast 48,31% nie wie, czy ktoś z ich otoczenia może być osobą doznającą przemocy domowej.

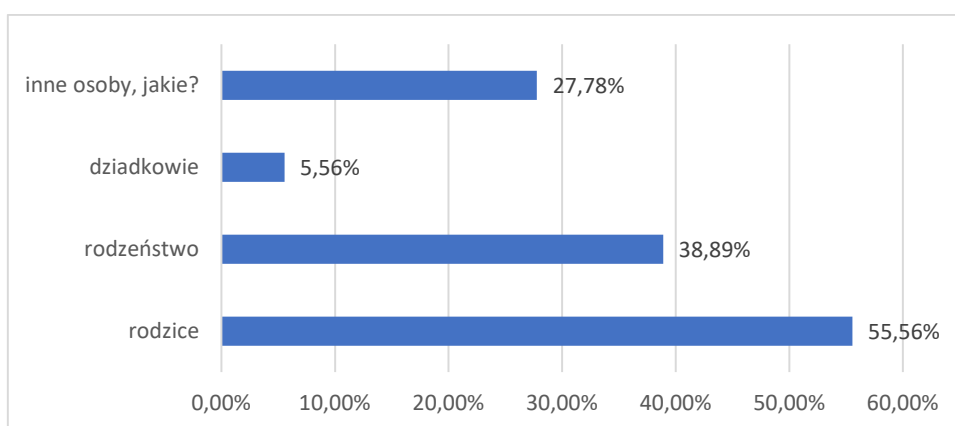
Wykres 52 Czy znasz lub podejrzewasz, że ktoś z Twoich kolegów lub koleżanek jest lub może być osobą doznającą przemocy domowej?

W kwestii doznawania przemocy domowej przez uczniów, 15,25% respondentów odpowiedziało, że zdarzyło im się być kiedykolwiek osobą doznającą przemocy domowej, podczas gdy 84,75% wskazało odpowiedź „nie”.

Wykres 53 Czy zdarzyło ci się być kiedykolwiek osobą doznającą przemocy domowej?

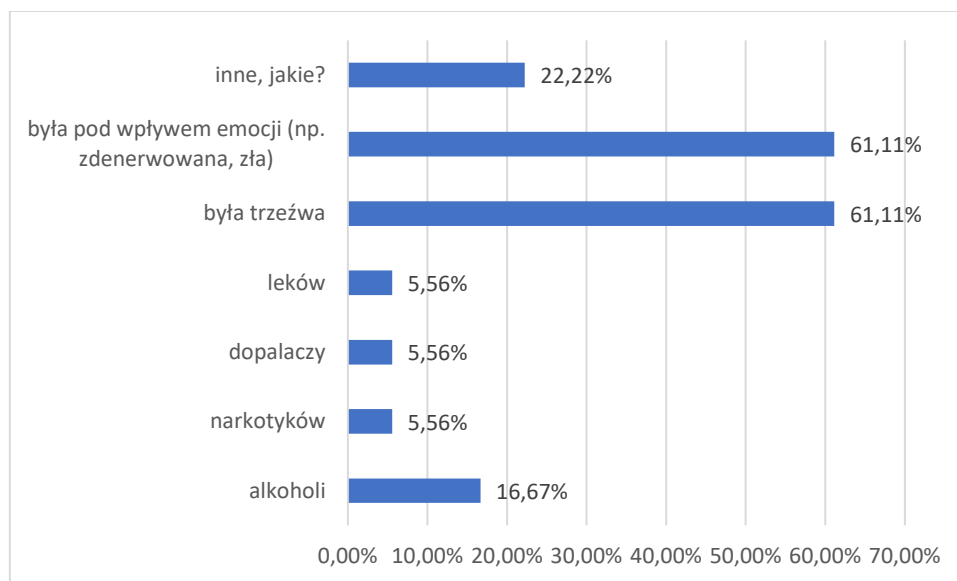
Przemoc wobec uczniów była stosowana przez różne osoby z ich otoczenia. Najczęściej wskazywano rodziców, od których przemoc doznawało 55,56% ankietowanych. Rodzeństwo stanowiło źródło przemocy dla 38,89% osób. Dziadkowie byli autorami przemocy w 5,56% przypadków. Dodatkowo, 27,78% respondentów wskazało, że przemoc była stosowana przez inne osoby, takie jak: „kolega”, „klasa”, czy też „koledzy”.

Wykres 54 Kto stosował wobec Ciebie przemoc? Zaznacz wszystkie odpowiedzi zgodnie z prawdą.

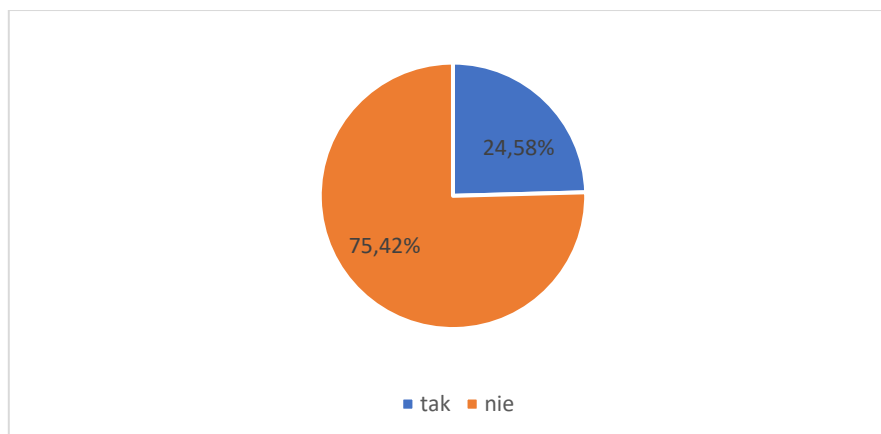
Osoby, które stosowały przemoc wobec respondentów, były pod wpływem różnych czynników. 61,11% ankietowanych wskazało, że osoba ta była pod wpływem emocji, takich jak zdenerwowanie czy złość. Podobny odsetek osób, również 61,11%, stwierdziło, że osoba była

trzeźwa. Natomiast alkohol był czynnikiem wpływającym na 16,67% sprawców, a narkotyki, dopalacze i leki na 5,56%. W odpowiedzi „inne, jakie?” (22,22%) uczniowie napisali: „brat kazał mojej młodszej siostrze mnie bić”, a także „by się dowartościować”.

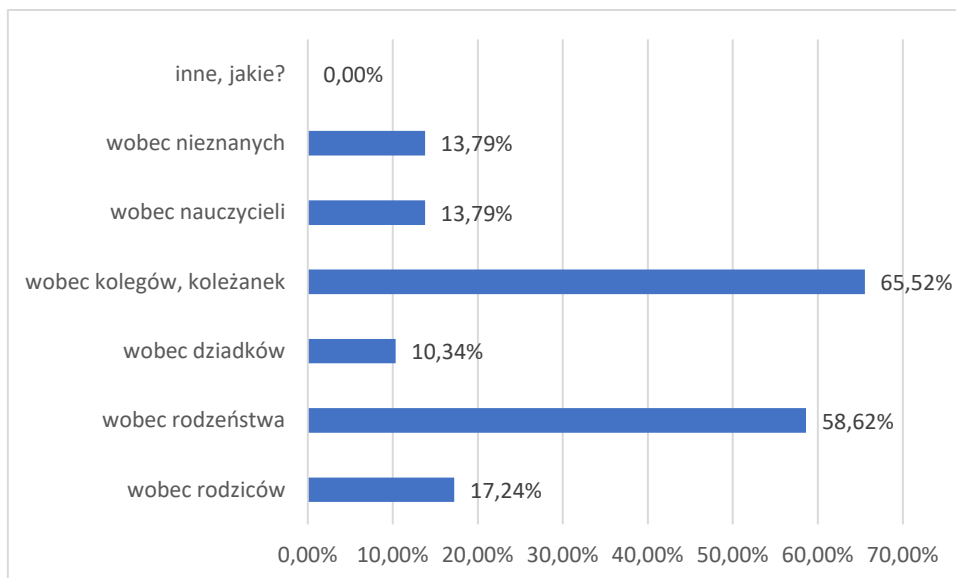
Wykres 55 Czy osoba, która stosowała wobec Ciebie przemoc była pod wpływem:

W kwestii stosowania przemocy przez uczniów, 24,58% z nich przyznało, że zdarzyło im się być kiedykolwiek osobą stosującą przemoc, podczas gdy 75,42% odpowiedziało negatywnie.

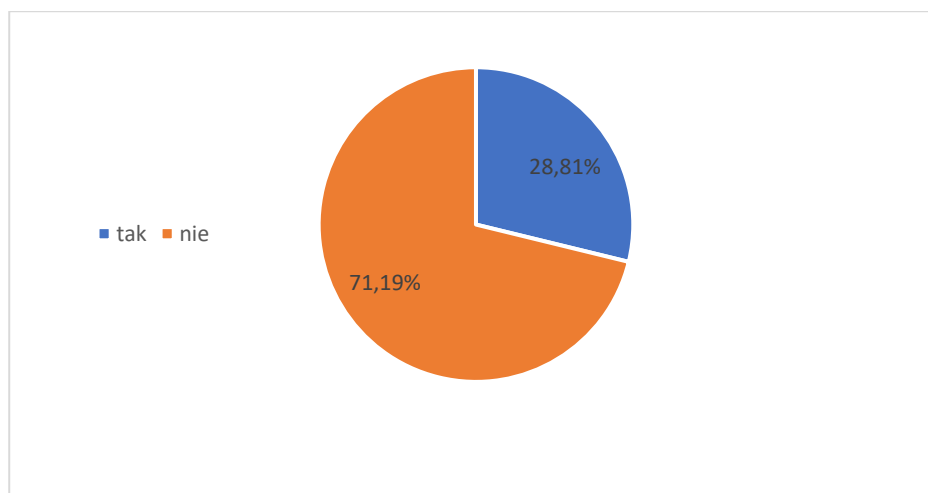
Wykres 56 Czy zdarzyło Ci się być kiedykolwiek osobą stosującą przemoc?

Spośród respondentów, którzy przyznali się do stosowania przemocy, większość wskazała, że stosowali ją przede wszystkim wobec swojego rodzeństwa (58,62%) oraz wobec kolegów i koleżanek (65,52%), z mniejszym odsetkiem przypadków wobec rodziców (17,24%), dziadków (10,34%), nauczycieli (13,79%) oraz osób nieznanych (13,79%).

Wykres 57 Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc?

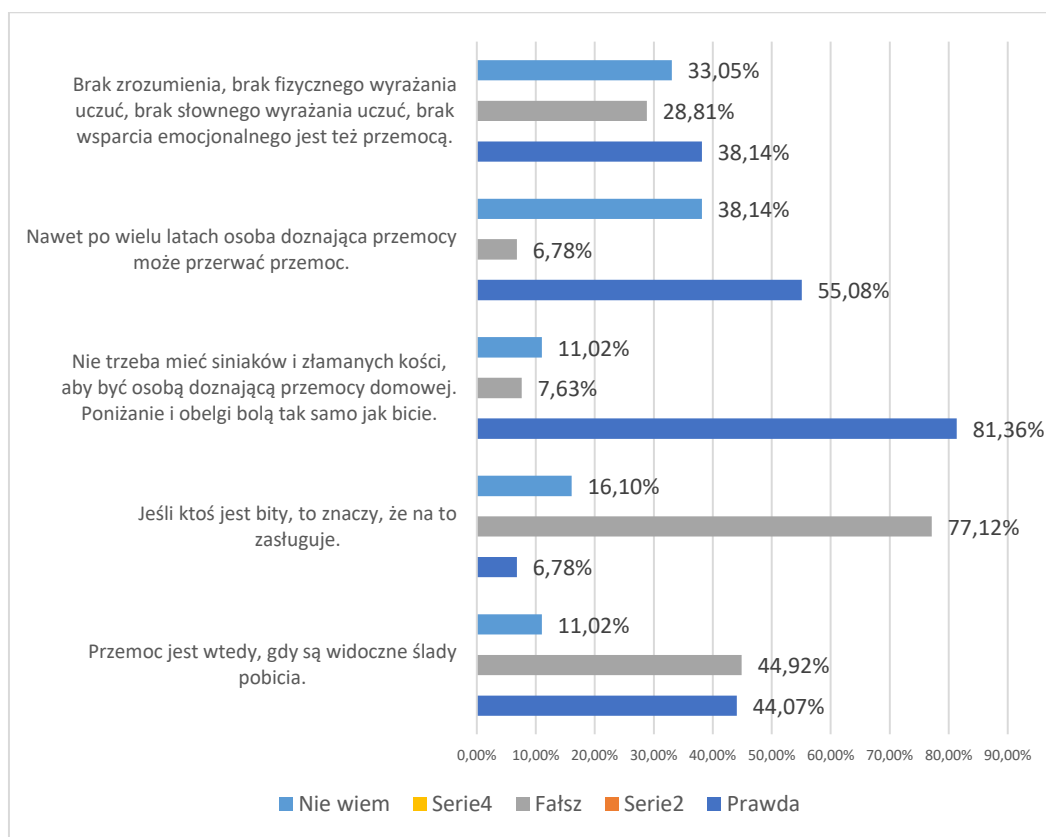
28,81% respondentów zadeklarowało, że znają kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doznającą przemocy domowej, podczas gdy 71,19% odpowiedziało negatywnie.

Wykres 58 Czy znasz kogoś w swoim otoczeniu kto jest osobą doznającą przemocy domowej?

Uczniowie zostali poproszeni o ustosunkowanie się do pewnych stwierdzeń. W ponad 44% przypadków respondenci wskazali, że zdanie „Przemoc jest wtedy, gdy są widoczne ślady pobicia” jest prawdziwe, podczas gdy niemal tyle samo osób uważało je za fałszywe. Natomiast zdanie „Jeśli ktoś jest bity, to znaczy, że na to zasługuje” okazało się fałszywe według ponad

77% respondentów, podczas gdy tylko niespełna 7% uznało je za prawdziwe. Co do stwierdzenia „Nie trzeba mieć siniaków i złamanych kości, aby być osobą doznającą przemocy domowej. Poniżanie i obelgi bolą tak samo jak bicie”, 81,36% respondentów uważało je za prawdziwe, a 7,63% za fałszywe. W przypadku zdania „Nawet po wielu latach osoba doznająca przemocy może przerwać przemoc”, ponad 55% osób uznało je za prawdziwe, a 6,78% za fałszywe. Natomiast w kontekście stwierdzenia „Brak zrozumienia, brak fizycznego wyrażania uczuć, brak słownego wyrażania uczuć, brak wsparcia emocjonalnego jest też przemocą”, 38,14% respondentów uznało je za prawdziwe, 28,81% za fałszywe, a 33,05% było niepewnych.

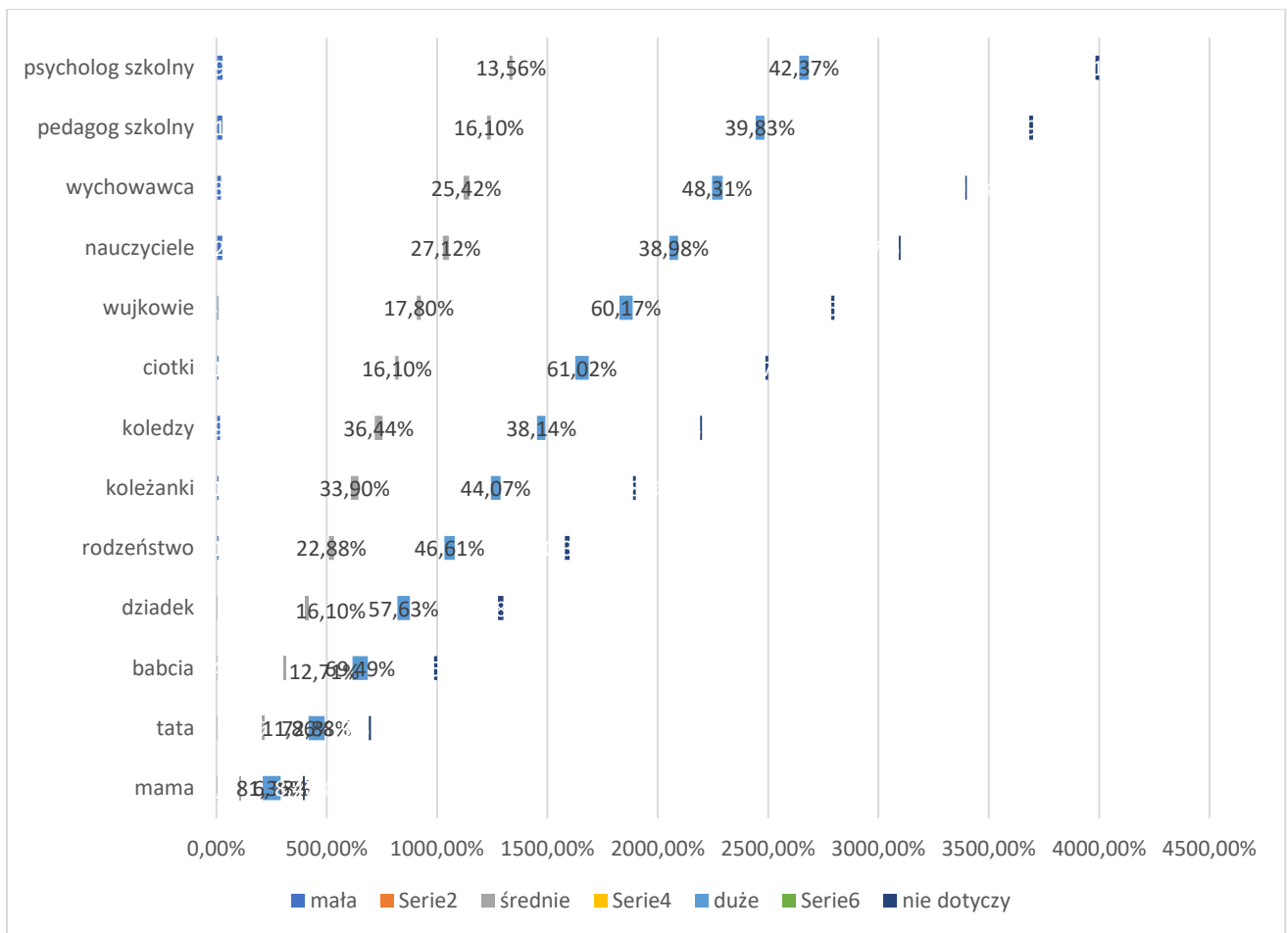

Wykres 59 Zaznacz czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe:

W kwestii poczucia bezpieczeństwa wśród poszczególnych osób uczniowie najczęściej czują się bezpiecznie w towarzystwie mamy (81,36% odczuwa duże bezpieczeństwo) oraz taty (72,88% odczuwa duże bezpieczeństwo). Również przy babci (69,49%) i dziadku (57,63%) większość uczniów czuje duże bezpieczeństwo. Wśród rówieśników, uczniowie częściej czują się bezpiecznie w towarzystwie koleżanek (44,07% odczuwa duże bezpieczeństwo) niż

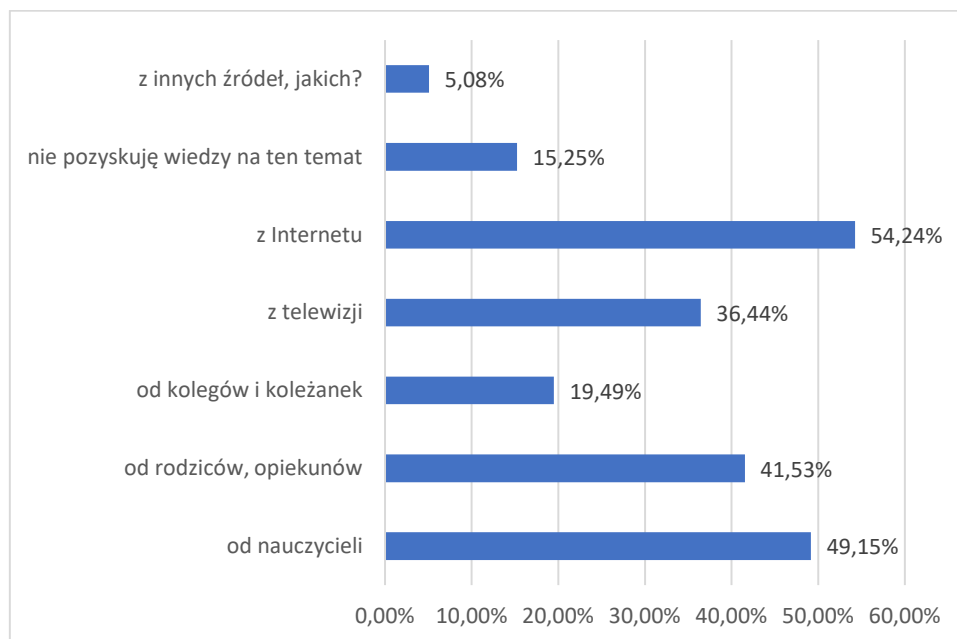
kolegów (38,14% odczuwa duże bezpieczeństwo). Nauczyciele, wychowawcy, pedagodzy szkolni oraz psychologowie szkolni są również postrzegani jako źródło dużego bezpieczeństwa przez znaczną część uczniów, chociaż odsetek tych, którzy czują się bezpiecznie w ich towarzystwie, jest zróżnicowany w zależności od rodzaju osoby i ich roli w szkole. Ogólnie, większość uczniów czuje się bezpiecznie w towarzystwie bliskich osób rodziny oraz niektórych osób dorosłych w szkole, takich jak nauczyciele czy pedagodzy szkolni, co sugeruje, że relacje i wsparcie emocjonalne od bliskich oraz opiekunów edukacyjnych odgrywają kluczową rolę w poczuciu bezpieczeństwa uczniów.

Wykres 60 Oceń swoje poczucie bezpieczeństwa w towarzystwie poniżej wymienionych osób. Wybierz po jednej odpowiedzi dla każdej z grup osób.

Uczniowie głównie czerpią wiedzę na temat agresji i przemocy oraz jej skutków z Internetu (54,24%) oraz od nauczycieli (49,15%). Ponadto, istotny udział informacji pochodzi od rodziców i opiekunów (41,53%), telewizji (36,44%), oraz od kolegów i koleżanek (19,49%). Niewielka grupa respondentów (15,25%) nie pozyskuje wiedzy na ten temat, a 5,08% korzysta

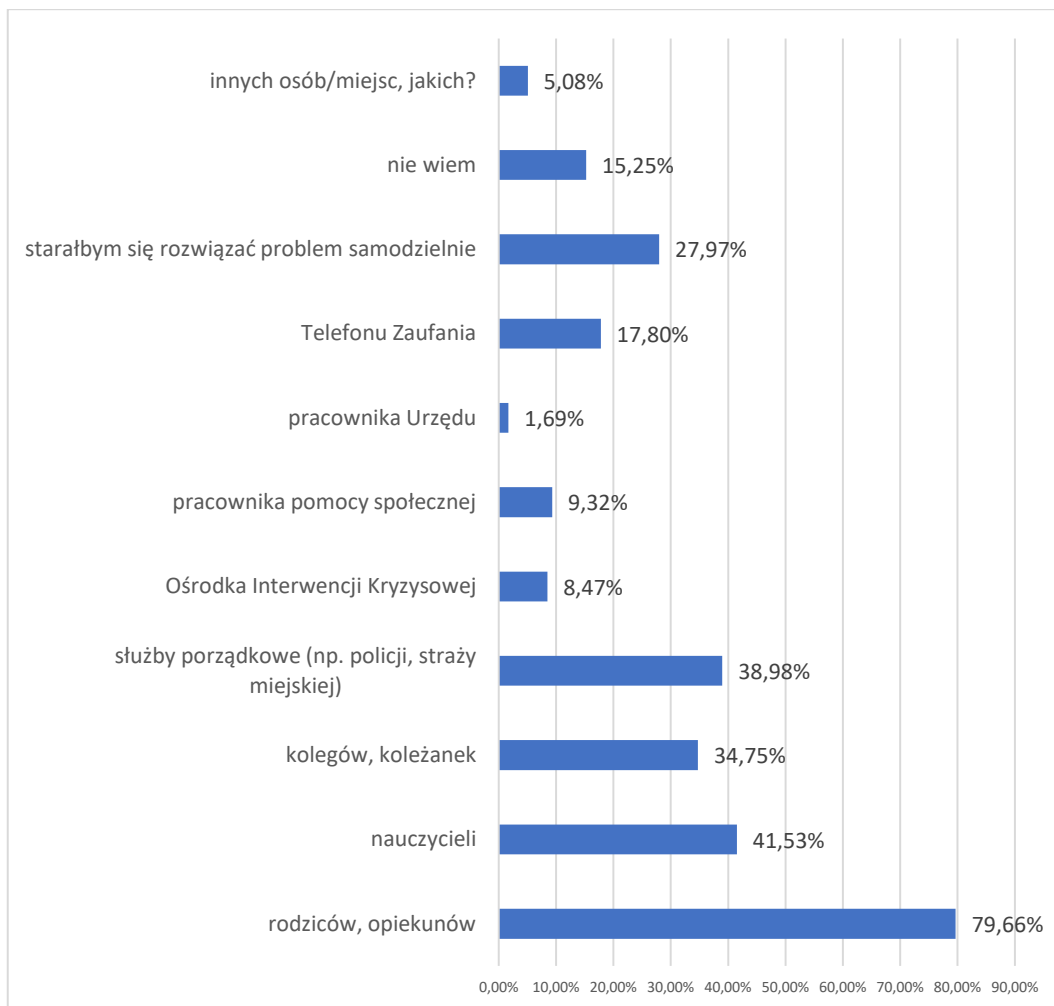
z innych źródeł informacji, takich jak: „sam jestem osobą która biję innych”, „dziadkowie i rodzina”, a także „z obserwacji”.

Wykres 61 Skąd czerpiesz wiedzę na temat agresji i przemocy oraz jej skutków?

Główne źródła pomocy, do których uczniowie zwróciliby się będąc świadkami lub osobami doświadczającymi przemocy, to przede wszystkim rodzice/opiekunowie (79,66%). W kolejności znaczenia wymieniają nauczycieli (41,53%), służby porządkowe (38,98%), oraz kolegów i koleżanki (34,75%). Dodatkowo, istotne wsparcie mogliby szukać w Telefonie Zaufania (17,80%) oraz próbowaliby rozwiązać problem samodzielnie (27,97%). Mniejsze znaczenie

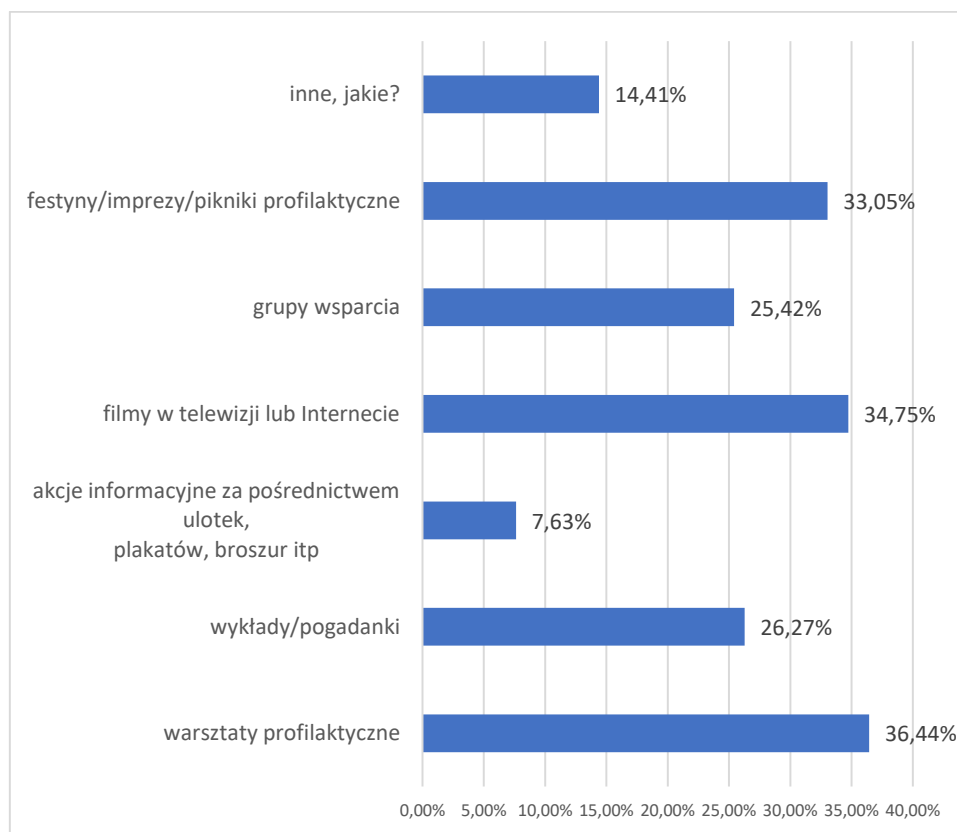
przypisują Ośrodkowi Interwencji Kryzysowej (8,47%), pracownikowi pomocy społecznej (9,32%) oraz pracownikowi urzędu (1,69%). Około 15,25% respondentów nie wiedziało, gdzie mogliby szukać pomocy, a 5,08% wskazało na inne źródła wsparcia, takie jak: „rodzeństwo”, a także „rodzina”.

Wykres 62 Do kogo zwróciłbyś/abyś się o pomoc będąc świadkiem lub osobą doznającą przemocy? Możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi.

Uczniowie najchętniej uczestniczyliby w warsztatach profilaktycznych (36,44%) oraz w festynach/impresach/piknikach profilaktycznych (33,05%) jako formie przeciwdziałania przemocy. Ponadto, dużą popularnością cieszyłyby się także filmy w telewizji lub Internecie (34,75%) oraz wykłady/pogadanki (26,27%). Mniej atrakcyjne formy to akcje informacyjne za pośrednictwem ulotek, plakatów, broszur (7,63%) oraz grupy wsparcia (25,42%). Dodatkowo,

14,41% respondentów wskazało inne formy przeciwdziałania przemocy, takie jak: „nie wiem” podcasty”, a także „boisko, jeżdżenie na rowerze”.

Wykres 63 Poniżej wymieniono różne formy przeciwdziałania przemocy, na którą z nich uczęszczałbyś najchętniej? Możesz zaznaczyć wszystkie odpowiedzi zgodne z prawdą.

5. WNIOSKI I REKOMENDACJE

Celem raportu było przedstawienie problemu zjawiska przemocy dotyczącego mieszkańców oraz uczniów Gminy Ożarów Mazowiecki.

Cel ten został zrealizowany w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą opracowania wniosków, które posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie Gminy Ożarów Mazowiecki, w tym jakości życia jego mieszkańców. Przeprowadzenie badania oraz analiza zebranych ankiet umożliwiły rozpoznanie sytuacji mieszkańców, ich opinie i postawy względem wybranych zjawisk i zagrożeń społecznych w kontekście przemocy.

Konkluzje te, wzbogacone przedstawionymi poniżej rekomendacjami, mogą być niezwykle pomocne w tworzeniu różnego rodzaju programów pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie gminy. Diagnoza stanowi punkt wyjścia, jest bazą do prowadzenia pogłębionych badań, a tym samym do podejmowania adekwatnych inicjatyw w kierunku przeciwdziałania przemocy domowej w kolejnych latach.

Dokonując analizy otrzymanego materiału statystycznego należy stwierdzić, iż Gmina Ożarów Mazowiecki boryka się z problemem przemocy domowej, jednak jego skala nie jest na rażąco wysokim poziomie. Dokładne oszacowanie skali zjawiska przemocy jest dość trudne. Często bowiem osoby doznające przemocy nie przyznają się do tego, co może być spowodowane, między innymi racjonalizacją, usprawiedliwianiem osoby stosujące przemoc, obwinianiem siebie. Niektórzy respondenci ukrywają zjawisko przemocy domowej, gdyż stanowi ono temat wstydlivy.

W celu minimalizowania tych efektów, w badaniu zastosowano pytania dotyczące znajomości przypadków przemocy domowej w najbliższym otoczeniu oraz własnej rodzinie, osobistych doświadczeń respondentów z przemocą w domu – jako osób doznających przemocy oraz tych, którzy przemoc stosują.

5.1 Wnioski

5.1.1 Wnioski z badania mieszkańców Gminy Ożarów Mazowiecki

Postrzeganie problemów społecznych

- Dominującym problemem społecznym według mieszkańców jest alkoholizm, uznany za ważny przez 89,72% respondentów. To wskazuje na potrzebę intensyfikacji działań profilaktycznych i interwencyjnych przez odpowiednie instytucje.
- 83,18% mieszkańców uznaje picie alkoholu przez dzieci i młodzież za istotny problem, co sugeruje konieczność wprowadzenia działań edukacyjnych i prewencyjnych skierowanych do tej grupy.
- Problem narkomanii jest uznawany za ważny przez 65,42% respondentów, zażywanie dopalaczy przez młodzież przez 78,50%, co podkreśla znaczenie działań mających na celu zapobieganie uzależnieniom.
- Zarówno przemoc szkolna (75,70%), jak i przemoc domowa (79,44%) są postrzegane jako istotne problemy, co wymaga interwencji i programów wsparcia.

Wiedza dotycząca przemocy

- Mieszkańcy najczęściej uznają obrażanie, pobicie, dotykanie miejsc intymnych, zabranie własności, obraźliwe SMS-y oraz zmuszanie do oglądania rozebranych osób za akty przemocy. To świadczy o szerokiej świadomości różnych form przemocy.
- Respondenci wskazują na problematykę rodzinną (98,13%), nadużywanie alkoholu i innych używek (87,85%) oraz brutalne gry komputerowe (76,64%) jako główne przyczyny przemocy. To podkreśla konieczność działań na rzecz poprawy sytuacji rodzinnej i przeciwdziałania uzależnieniom.

Przemoc domowa

- 73,83% mieszkańców uważa, że przemoc domowa występuje w społeczności, co wskazuje na powszechną świadomość tego problemu.
- Alkoholizm jest uznawany za główny czynnik wpływający na przemoc domową (91,14%). Inne czynniki to narkomania, zazdrość oraz warunki materialne.
- Mężczyźni są najczęściej postrzegani jako osoby, które wyrządzają przemoc (82,28%), a kobiety jako najczęstsze ofiary (79,75%). Dzieci i młodzież oraz osoby starsze również są narażone na przemoc.

Przemoc rówieśnicza

- 75,70% mieszkańców jest świadomych występowania przemocy rówieśniczej w szkołach.

- Najczęstsze formy przemocy to oskarżanie, ośmieszanie, przezywanie, zastraszanie, znęcanie się, pobicia oraz wymuszanie pieniędzy.

Bezpieczeństwo w najbliższym otoczeniu

- Większość respondentów (56,07%) nie zgadza się ze stwierdzeniem, że przemoc domowa to prywatna sprawa. To wskazuje na potrzebę społecznej interwencji w przypadkach przemocy.
- Respondenci są podzieleni w kwestii stosowania kar fizycznych wobec dzieci, co sugeruje konieczność edukacji na temat skutecznych i bezpiecznych metod wychowawczych.
- 57,94% respondentów uważa, że policja powinna interweniować w sprawy rodzinne, co wskazuje na oczekiwania wobec służb porządkowych w kontekście przemocy domowej.
- 74,77% respondentów uważa, że nie ma okoliczności usprawiedliwiających stosowanie przemocy, co wskazuje na zdecydowane potępienie przemocy przez większość mieszkańców.
- 19,63% respondentów doświadczyło przemocy, z czego najczęściej była to przemoc psychiczna (76,19%) i fizyczna (47,62%)
- 52,34% mieszkańców było świadkami przemocy, najczęściej wobec znajomych i dzieci.

5.1.2 Wnioski z badania uczniów Gminy Ożarów Mazowiecki

Percepcja przemocy

- Najczęściej za przemoc uznawane są pobicie (82,20%), obrażanie (77,97%) i spoliczkowanie (72,03%).
- Inne formy przemocy obejmują dotykanie miejsc intymnych, wyśmiewanie (również w Internecie), klaps, zabranie pieniędzy lub własności, wysyłanie obraźliwych SMS-ów, zawstydzanie, krytykowanie wyglądu, zmuszanie do oglądania osób rozebranych, zmuszanie do prac domowych, odmowa pomocy oraz komplementowanie ciała.

Przyczyny przemocy

- Najczęściej wskazywane przyczyny przemocy według uczniów to nadużywanie alkoholu lub innych używek (79,66%), problemy rodzinne (70,34%) oraz niepanowanie nad emocjami (74,58%).
- Inne czynniki to chęć zaimponowania grupie, agresywne otoczenie, filmy ze scenami przemocy oraz brutalne gry komputerowe.

Świadcowie przemocy

- 57,63% uczniów było świadkami przemocy, najczęściej w szkole (80,88%), miejscach publicznych (33,82%), na boisku (30,88%) oraz w domu (22,06%).
- Przemoc była skierowana głównie wobec kolegów i koleżanek (75%), nieznanymi osobami (41,18%), rodzeństwa (22,06%), nauczycieli (7,35%) oraz rodziców (10,29%).

Atmosfera domowa

- 50% uczniów ocenia atmosferę domową jako bardzo dobrą, a 46,61% jako dobrą.
- Mniejszość ocenia ją jako „taką sobie” (7,63%), złą (2,54%) lub bardzo złą (2,54%).
- Najczęstsze reakcje uczniów na kłótnie rodziców to izolowanie się (66,10%), płacz (33,90%) i zamykanie się w sobie (24,58%).

Przemoc domowa

- 15,25% uczniów doświadczyło przemocy domowej, najczęściej od rodziców (55,56%) i rodzeństwa (38,89%).
- Osoby stosujące przemoc były najczęściej pod wpływem emocji (61,11%) lub byli trzeźwi (61,11%). Alkohol i inne substancje były mniej powszechne.
- 24,58% uczniów przyznało się do stosowania przemocy, najczęściej wobec rodzeństwa (58,62%) i kolegów/koleżanek (65,52%).

Źródła wiedzy o przemocy oraz pomocy

- Najczęstsze źródła informacji to Internet (54,24%), nauczyciele (49,15%) oraz rodzice (41,53%). Inne źródła to telewizja, koledzy/koleżanki oraz osobiste obserwacje.
- Uczniowie, w razie problemu przemocy najczęściej szukaliby pomocy u rodziców/opiekunów (79,66%), nauczycieli (41,53%), służb porządkowych (38,98%) oraz kolegów/koleżanek (34,75%). Inne źródła to Telefon Zaufania, próba rozwiązania problemu samodzielnie oraz Ośrodek Interwencji Kryzysowej.

Formy przeciwdziałania przemocy

- Uczniowie najchętniej uczestniczyliby w warsztatach profilaktycznych (36,44%) oraz festynach/imprezach/piknikach profilaktycznych (33,05%). Inne preferowane formy to filmy edukacyjne, wykłady/pogadanki oraz grupy wsparcia.

5.2 Rekomendacje

Problem przemocy, zarówno w domu, jak i w szkole, jest istotnym wyzwaniem, przed którym stoi Gmina Ożarów Mazowiecki. Wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców

i uczniów jednoznacznie wskazują na potrzebę intensyfikacji działań w zakresie profilaktyki, edukacji i interwencji. Rekomendacje przedstawione poniżej mają na celu rozbudowanie interdyscyplinarnego systemu wsparcia, który nie tylko ograniczy skalę przemocy, ale również wzmocni poczucie bezpieczeństwa i społecznej solidarności wśród mieszkańców gminy.

5.2.1 Profilaktyka i Edukacja

Programy edukacyjne dla młodzieży

- Realizacja warsztatów profilaktycznych w szkołach, skierowanych na tematykę alkoholu, narkotyków, przemocy rówieśniczej i domowej. Programy te powinny być interaktywne, angażujące młodzież w dyskusje i aktywności.
- Kampanie edukacyjne w szkołach dotyczące zdrowego radzenia sobie z emocjami, asertywności oraz umiejętności komunikacyjnych, aby uczniowie mogli efektywnie radzić sobie w trudnych sytuacjach bez użycia przemocy.

Szkolenia dla nauczycieli i rodziców

- Szkolenia dla nauczycieli i pracowników szkoły dotyczące identyfikacji i interwencji w przypadkach przemocy. Powinny one również obejmować techniki zarządzania klasą i wsparcia uczniów.
- Warsztaty dla rodziców dotyczące skutecznych i bezpiecznych metod wychowawczych, podkreślając alternatywy dla kar fizycznych oraz znaczenie budowania zdrowej atmosfery domowej.

Kampanie społeczne dedykowane dzieciom, młodzieży i osobom dorosłym

- Kampanie społeczne w mediach lokalnych oraz za pośrednictwem plakatów, broszur i ulotek, dotyczące skutków nadużywania alkoholu i narkotyków oraz ich wpływu na przemoc domową i rówieśniczą.
- Edukacja na temat różnych form przemocy fizycznej, psychicznej, ekonomicznej – oraz dostępnych form wsparcia.
- Kampanie społeczne promujące podmioty lokalne działające na rzecz osób zagrożonych lub dotkniętych przemocą

5.2.2 Wsparcie i Interwencje

Rozbudowa systemu wsparcia

- Rozwój lokalnych ośrodków wsparcia i interwencji kryzysowej, które mogą zapewnić natychmiastową pomoc ofiarom przemocy. Powinny one oferować psychologiczną, prawną i socjalną pomoc oraz bezpieczne schronienie.
- Utworzenie grup wsparcia dla ofiar przemocy, prowadzone przez profesjonalistów, gdzie osoby doświadczające przemocy mogą znaleźć wsparcie emocjonalne i praktyczne porady.
- Zwiększenie liczby patroli policyjnych w okolicach szkół i miejsc publicznych, gdzie najczęściej dochodzi do aktów przemocy.
- Wspieranie działań umożliwiających rozwój i podnoszenie kompetencji osób zaangażowanych w pomoc osobom zagrożonym i dotkniętym przemocą.

Monitoring i współpraca

- Monitoring zjawiska przemocy w gminie, zarówno wśród dorosłych, jak i młodzieży, aby mieć aktualne dane na temat skali i charakteru problemu.
- Kontynuacja współpracy pomiędzy szkołami, służbami zdrowia, policją, organizacjami pozarządowymi oraz lokalnymi władzami w celu szybkiego i skutecznego reagowania na przypadki przemocy.
- Tworzenie zintegrowanych programów wsparcia dla rodzin zagrożonych przemocą, obejmujących pomoc psychologiczną, społeczną i prawną.

5.2.3 Aktywności społeczne

Promocja zdrowego stylu życia

- Organizowanie festynów, imprez i pikników profilaktycznych, promujących zdrowy i aktywny tryb życia, wolny od używek. Takie wydarzenia mogą również stanowić platformę do edukacji na temat przemocy i dostępnych form wsparcia.
- Wspieranie sportu i rekreacji jako alternatywy dla ryzykownych zachowań wśród młodzieży, oferując darmowe lub dotowane zajęcia sportowe, warsztaty artystyczne i inne formy spędzania wolnego czasu.

Angażowanie społeczności

- Budowanie społecznych koalicji przeciwdziałania przemocy, włączając w to lokalne biznesy, organizacje społeczne oraz mieszkańców.
- Tworzenie programów wolontariatu, gdzie mieszkańcy mogą angażować się w działania na rzecz przeciwdziałania przemocy i wspierania ofiar.

Podsumowując, rekomendacje te mają na celu interdyscyplinarne podejście do problemu przemocy w Gminie Ożarów Mazowiecki, angażując różne grupy społeczne, instytucje oraz środki w celu stworzenia bezpiecznego i wspierającego środowiska dla wszystkich mieszkańców.